Нобэ Текіуэныгъэ Иным и махуэщ!

Nº54 (24.648) ●

2024 гъэм накъыгъэм (майм) и 9, махуэку

• Тхьэмахуэм щэ къыдокі • И уасэр зы тумэнщ

Путин Владимир и къулыкъум пэрохьэ

Путин Владимир Урысейм и Президент къулыкъум иджы етхуанзу пэрыуващ, хэхыныгъэхэм щытекіуа нэужь. А іузхум ирашіэкіа зэхуэсышхуэр сыхьэтым нэблагьэкіэ екіуэкіаш. Накъыгъэм и 7-м щегъэжьауэ къэкіуэну илъэсихым (2030 гъэ пщіондэ) къэралыр зыунэтіынур, абы зезыгъэужьынур Путин Влади-мирщ.

КРЕМЛЫМ и Андреевскэ, Александровскэ, Георгиевктемпыни и Андреевска, Александровска, теоргиев-ска пашхам цыку 2600-м наблагъа щызахузсат. Зэрыхаб-зэу, мы Іуэхум ирагъэблэгъат Правительствэм хэтхэр, мы тузул ираг ээслэг ааг тудамийн хээр дариглэг жиндэхэр, УФ-м и Хэхакlуэ комиссэм и ліыкlуэхэр, жылагъуэ, дин лэжьакlуэхэр, Къэрал Думэм и депутатхэр, журналист хэр, дээ къулыкъум пэрытхэр (дээ Іуэху хэхам щыізхэри ящіыгъуу). Абы ирихьэліаш Къэбэрдей Балъкъэр Ресящыгъуу). Абы ирихьэліащ Къэсэрдей-Балъкъэр Рес-публикэм и Ізтащхьэ КІуэкІуэ Казбек, Президентым зи дзыхь иригъэзу Къэбэрдей-Балъкъэрым къыбгъэдэкІыу хэхыныгъэхэм хэтахэу Дунейпсо Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ Сэхъурокъуэ Хьэутий, «Хэкум и зауэліхэм я унагъуэхэм я комитет» Къэбэрдей-Балъкъэр жылагъуэ зэгухьэны-гъэм и унафэщі Ореховэ Каринэ, «Ни шагу назад» во-точтар, заучастьству и унафэці. Байкова Тамыр. лонтёр зэщіэхъееныгъэм и унафэщі Байсиев Темыржан сымэ

лансыма. Поэтьапіэм техьэн ипэ, Путин Владимир фізхъус ярихащ УФ-м Федерацэмкіэ и Советым и Унафэщі Матвиенкэ Валентинэ, Къэрал Думэм и спикер Володин Вячеслав, Конституцэ судым и унафэщі **Зорькин** Валерий сымэ.

Валерий сымэ. Путин Владимир тхьэрыlуэ ищlа нэужь, УФ-м и Къэрал Гимныр къеуащ. Адэкlэ УФ-м и Президентыр къэпсэ-лъащ. Псом япзу абы къэралым и лыкъужъхм, дзэ Іуэху хэхам иджыпсту хэтхэм фіьщіэ яхуищіащ, Хэкум и хуитыны

хуитыныгъэмрэ шхьэхуитыныгъэмрэ хъума хъуным псэемыблэжу зэрыпэрытыр ктыхитьэщри.
Урысейм щыпсэу дэтхэнэми фіьщціэ псалъэкіз зыхузагъэзэну сыхуейщ, я дэмхь къмзагъэзу къулыкъур къмзэрысууагъэфэщам папшіэ, - жиіащ Путин Владимир. - Иджыпсту сщіа тхьэрыіуэм къмзэрыхэщщи, къэралым и пашэм и къалэн нэхъыщхээр Хэкур хъумэнымрэ ціыхубэм хуэлэжьэнымрэщ. Ар пщіэшхуэщ икіи жэуаплыныгъэ зыпылъщ. Фыкъызогъэгутъэ адэкіи Урысейм и ціыхубэм я шынагъуэншагъэр си дежкіз іуэхугъуз заман нэхъ гугъухэми дыблэкіыу, нэхъ лъэщых дызэрыхэнури. Ди зыужьыныгъэм ехьэліауэ мурадышхуэхэр диіэщ. Абыкіз щіягъэкъунуры Ди анужыныныгъэм ехьэліауэ мурадышхуэхэр унагыуэхэм илъ зэхущытыкіз дахэхэмрэ. Дэ адэкіи дытущіэкъунуну. Урысейм къыдэлэжьэну хьэзыр датхэнэ унаі вузлам штів захущатыкіз далажыры, хьзазыр датхана къзралжи ды-къзралми захущытыкіз дахэ худиізхэм хэдггьэхъуэну. Къухьопіз къзралхэм іуэху ядэдмыщізну жытізу дак-къым. Ауз абыхэм къыхахын хуейщ: Урысейм и зыу-жыныгъэм льэпощхьэпо адэкіи къыхуэхъуну я мурад хьэмэ мамыру дызэрызэдекіуэкіыну щіыкіэм егупсы-

сыну? Дэ дызыхущ экъунур мамырыгъэмрэ шынагъуэншагъэмрэщ. Тхыдэ къулей диlэщ, ауэ ди блэкlам дерс къыхэтхыфу щытын хуейщ зэманым дызыпэщlигъзувэ гъзунэхуныгъзхэм дыпэщІэтыфын хуэдэу. Нобэ зэрытльагъущи, цыхубэм егьэльапіз жэуаплыныгъэр, пэжагъыр, ціыхугьэр, ліыгъэр. Хэкум Іуэхуфікіз, пэжкіз бгьэдэтхэм къэралым и Ізнатіз псоми увыпіз льагэхэр щагъуэтыным си къару псори есхьэлізнущ. Къыдэкіуэщагьуэтыным си кьару псори есхьэлгэнуш, къвдэкгуэть тей ди щірбэлэ зэрьидгъзсэнуми гульытэт эхэх хуэтщіын хуейуз къвзолъвгэ - Урысейр нэхъ лъзщ хъуныр, къэралым зиужьыныр зэльытар ахэращ, Къэралым и Президентым и пщэрылъхэр сыт и лъэныкъуэкіи згъззэщіэну фыкъызогъэгугъз. Абы щыгъуэми къыхэзгъэщыну сытуейт зи гутъу сщіджэр къвдэхуылізныр куэдкі зрызэрызэкъузувам елъытауэ зэрыщытынур. Ди япэ итахэм ехъутанысты шизаго и закыта закыта

зэкьузувэм ельытауэ зэрыщытынур. ди ялэ итахэм ехьу-ліэныгъэ щІаІар сыт щыгъуи Хокур ялэ ирагъэшу зэры-щытарщ. Ар ди щалхъзу къэкІуэну зэманым зыхуэдгъэ-хьэзырыпхъэщ. Дызэгъусэу сытри тлъэкІынущ. УФ-м и Президентыр и къулыкъум зэрыпэрыхьам и щІыхыкІз, Кремлым деж топышэ 30 зэдагъзуащ. АдэкІэ Путин Владимир Соборнэ утым щеплъащ Президент полкым хэтхэм ягъэхъэзыра зыкъэгъэлъэгъуэныгъэм. Ар щІалэхэм ехъуэхъуащ полкыр къызэрызэрагъэпэщ-

Ар щалэхэм өхьуэхьуащ полкыр къызэрызэрагьэлэщ-рэ илъэс 88-рэ зэрырикъумкіэ. Путин Владммир хэту Благовещенкэ соборым ще-кlyэкlа тхьэельэlур иуха нэужь, Патриарх Кирилл къэра-лым и Президентым ехьуэхьуащ и гур мамыру, зәувэлlа Ізнатіз мытыншыр къехъулlәу лэжьэну. КъБР-м и Ізтащуьэ Кіуэкіур Казбек Іуэхур зэрекіуэкlам щытепсэльыхым къыхигьэшащ Урысейм дежкіи дуней

псом ехьэлІауи мыхьэнэшхуэ зиІэ политикэ Іуэхугъуэ

щьтепсэльыхым къыхигъящащ урысеим дежкіи дунеи псом екьэліауи мыхьэнэшхуэ зиіэ политикэ Іуэхугъуэ къызэрыхъуар.

- Урысей Федерацэм и Президенту ціыхухэм хаха Путин Владимир и къулыкъум пэрыхьащ. Иджыблагъэ абы Федеральнэ Зэхуэсым Зэрызиужьнэ заям щигъэбелджылащ къэралым зэрызиужьныну гъуэгумрэ ар зэдгъэхъуліэн папщіэ, щіыналъэхэм ди къалэн нэхъыщхъэхэмрэ, - жеіэ КъБР-м и Ізтащхьэм. - Нобэ дигурэ ди щхьэрэ этелъу илякіз дыкіузтэфыну къыщізкіынтэкъым ди экономикэм и лъабжьэр быдзу щымыгамэ, социальнэ урхухуэм гулъытэ хэха ямыіамэ, ціыхубэм ди пашэм дэмх иримыгьэзу щыгамэ. Апхуэдэ ехъуліэныгьэжэр зи фіыгъэр ди Президентым лэжьыгьэшхуэ зэрыригъэніуэкіраць, Урысеймрэ абы и ціьхухэмрэ ар хуэлэжу зэрыбгъэдэтырш. Ди Хэкур къарууншэ ящіыныр я гуращзу кънтпэщізува къэралхэм Урысейр хахуэу япашіэтш, ды щіалэхэм ліыгъэ яхэльу ди къэкіуэнур яхъумэ. Къэралым и пашэм и къэпсэлъэныгъэм урысейм и текіуэлыг практаму дызгъузуныгъэми дыпхыкыфынущ икіи ди мурадхуэдэ гъзунэхуныгъэми дыпхыкіыфынущ икіи ди мурад-хэр къыдэхьуліэнущ. Дызэкьуэтмэ, дытекіуэнущі» Къэ-бэрдей-Балькъэр щіынальэм а псальэхэр ди гъуаззу сыт щыгъуи дыщіыгъунущ ди Президент Путин Влади-

БАГЪЭТЫР Луизэ.

КъБР-м и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек ТекІуэныгъэм и махуэм ирихьэлІзу цІыхухэм зэрехъуэхъур

Къэбэрдей-Балъкъэрым щыпсэухэу пщІэ зы-

Ди ветеран лъапіэхэ! Текіуэныгъэм и махуэшхуэмкіэ гурэ псэкіэ сынывохъуэхъу!

вихьуэхьу:
Нэхъ льагэ щымыlэу дгъэльапlэ мы махуэшхуэр льэпкъ зэкъуэтыныгъэм, зауэлlым и пщlэмрэ и ліы-гьэмрэ, фашист зэрыпхъуакіуэхэм япэщlэту ди Хэкум и хуитыныгъэр зыхъума ди адэхэм, адэ-шхуэхэм, абыхэм я адэжхэм зэрахьа ліыгъэм я

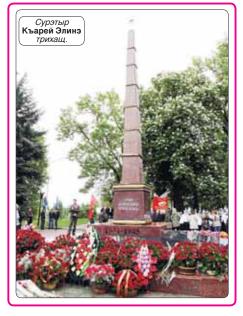
Илъэс пщІы бжыгъэхэр блэкІ пэтми, мы махуэр псэм и къарум, бий гущІэгъуншэр зэтезыкъута, Хэкур къезыгъэла, ЕтІуанэ дунейпсо зауэр захуагъэр текІуэу езыгъэуха, къикІуэт зымыщІэ ди цІыхубэм яхэлъ зы-хъумэжыныгъэ къарум, я псэм и быдагъым я нэщэнэ

дахэу къонэ.
Дэ зэи тщыгъупщэнукъым ди республикэми зэрыкъэралуи а Текіуэныгъэм щіата уасэр. Дыпсэухукіэ

рыкъэралуи а Текіуэныгъэм щіата уасэр. Дыпсэухукіэ дгъэльэпіэнущ Хэкум папщіэ зи псэр зытахэм я цізхэр, бэлыхь гооми ліхыкіыу, къимыкіуэту бийм текіуа ліыхъужызэм зэрахьа ліыгъэм дригушхуэнуш. Мы махуэм да гумрэ псэмрэ къабгъэдэкі фіыщіэ псальжэр яхудогьазэ Хэку заушхуэм хэтахэм, я къарури гуащіэри фронтым щыізхэмрэ Текіуэныгъэмрэ трагъэкіуадэу, псэемыблэжу тылым щылэжьахэм. Абыхэм Хэкум папщіз эзрахьа ліыгъэр ди дежкіз щалхъэу, хэкупсэ гурыщіэмрэ абы ціыхум хуиіэпхъэ льагъуныгъэмрэ я дамыгъэу щытынуш. Шэч хэмылъу, до фіыщіэшхуэ яхудощі, нобэ гуэрым къызэщіэрыуэжа нацизмэм гъузгу ирамытын папщіз, псэемыблэжу дзэ іуэху хэхам хэту Хэкум и гъубринкър зыхъумэхэм. Алхуэдэхэм ябгъурытщ Къэбэрдей-Балъкъэрым щыщ щіалэ хахуэхэри. Дэ дрогушхуэ абыхэм икіи икіащіыпізкіэ Текіуэныгъэр я Ізпэтьууу я жьэгу пащхьэ къекіуэлізжыну дохъузхъу.

ушхуу асыхым илий илий илий илий гектуогын бэр н Болотъууу я жьогу пашхьо къектуолГожыну дохъуохъу. Ди хэкуогъу лъапГохо! Тектуоныгъэм лъабжьо быдо хуохъуар лъопкъ куоду ээхэт ди къэралышхуэм и ціыхубэр зэрызэкъуэтырш. А зэкъуэтыныгъэрщ нобэми ди Хэкушхуэр къэзы-хьумэр, Урысейм къэкіуэну дахэ зэриіэр уи фіэщ ищіу фІым ущызыгъэгугъыр.

члым ущызыі вэт уг выр.
Сынывохъуэхъу, си хэкуэгъу лъапіэхэ! Иугъащіэ
Текіуэныгъэм и махуэм!
Узыншагъэ быдэр, фіыгъуэр, ехъуліэныгъэр фи
Іэпэгъуу фыпсэуну сигукіи си псэкіи сынывохъуэхъу!

ЗэІузэпэщ псэукІэм хуэунэтІащ

щіидзащ «2030 гъэ пщіондэ, къыкіэ-лъыкіуэу 2036 гъэм нэсыху Урысей Федерацэм зэрызиужьыну унэтіыныгъэ нэхьыщхьэхэм я Іуэхукіэ» указым. Абы теухуа и еплъыкіэр кънгъэлъэгъуащ КъБР-м и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек.

«СТРАТЕГИЕ мыхьэнэ зиІэ мы дэфтэрымкіэ къэрал Унафэщіым Урысейм и экономикэ зыужьыныгъэм социальнэ и лъэныкъуэкіэ унэтіыныгъэшіэ хелъхьэ. Дэ аргуэру ди нэгу щюкі ди Пре-

пыухыкІахэр къалэн зидентым ригъзувыр икіи ахэр ехъуліэныгъэкіэ зэрагъэзащіэр - апхуэдэхэщ унэтіыныгъэ псори къызэщіэзыубыдэу щіыналъэ псоми щыІэ лъэпкъ проектхэмрэ федеральнэ программэхэмрэ.

УнафэщІэм къызэщІиубыдащ къэралым дежкІэ мыхьэнэшхуэ зиІэ Іуэхугъуэ нэхъыщхьэхэу иджыпсту зи ужь итхэр, ахэр нэхъ щ!эгъэхуэбжьауэ зэрегъэк!уэк!ыпхъэм хуэунэт!ауэ. Абы хохьэ жылагъуэр хъумэныр, узыншагъэр егъэфІэкіуэныр, ціыхухэм я зэіузэпэщ псэукіэм

дэІыгъыныр, хэгъэхъуэныр, унагъуэр тхьэмыщкіагъэр нэхъ мащіэ щіыныр, дэтхэнэми и зэфіэкіым зегъэужьыныр, ар гъашЈэм къышагъэсэбэлыфу егъэсэныр, шынагъуэншэу икІи тыншыпІэм хуэщІауэ псэукІэр къызэгъэпэщыныр, щімуэпс, экономикэ зэпіэзэрытыгъэр, технологие пашэныгъэр, къэрал, щімпіэ Іуэхухэр зегъэкіуэныр бжыгъэры-

льанэм тегъэхьэныр. Ахэр псори хузунэтІащ цІыхухэм я псэукіэр егъэфіэкіуэным, зэхъуэкіыныгъэшхуэхэр щекіуэкі къэралым щыпсэуну икіи щылэжьэну къытщіэхъуэ щіэблэм я къэкіуэным. Ди къэралыр йофіакіуэ, нэхъ лъэщ мэхъу, абы егъэлеяуэ псынщізу зеужь. Дэ дрогушхуэ ди къз-ралыгъуэм, апхуэдэуи лъэпкъыбэу зэ-хэт, зэфіэкі зэмылізужьыгъуэхэр зиіз Урысей лъэщыр зи гъусэу дыухуэ ди УнафэщІым.

Шэч къытесхьэркъым ди Президетым къытхуигъзува къалэн псори зэрызэдгъэхъул!эфынум», - щитхащ республикэм и Ізтащхьэм и телеграм на-

ЦІыхубэр зэрыпагэ, зэрыгушхуэ

КъБР-м и Парламентым и Унафэцц Егорова Татьянэ республикэм и хабээубзыху орган нэ-хъыщхьэм и Президиумым и зэlущlэ иригъэкіуэкіащ. Ар къыщызэіуихым, Егоровэ Таехъуэхъуащ махуэшхуэ къэблэгъамкіэ:

ТЕКІУЭНЫГЪЭМ и махуэшхуэр къызэрыблэгъамкіэ си гуапэу сынывохъуэхъу. 1945 гъэм накъыгъэм и 9-р ціыхубэр зэрыпагэ, зэрыгушхуэ, ди къэралым и тхыдэм дыщэпскіэ хатха хуэ, ди къэралым и тхыдэм дыщэпскіэ хатха махуэш, Хэку зауэшхуэм хэта ди адэжьхэм, тылым и лэжьакіуэхэр сыт щыгъуи ди щапхъэу щытынущ, яхэлъа ліыгъэмрэ хахуагъэмрэ, Хэкур фіырэ зэрыхуэпэжамрэ тщыгъупщэнукъым. Абыхэм я фэеплъырщ дэ лъэрызехьэ дызыщіыр, сыт хуэдэ гъэунэхныгьэми дыпхызыгъэкіыр. Апхуэдэ махуэшхуэхэм Урысейм щыпсэухэр дызэкъуегьзувэ, иджыпсту дзэ Іуэху хэхам хахуэу хэт ди ліыхъужьхэр трегъэгушхуэ, - жиlащ КъБР-м и Парламентым и **УнафэшІ**ым

Егоровэ Татьянэ къызэхуэсахэм ехъуэхъуащ узыншагъэ быдэ щымыщІэну, бэІутІэІуншэу псэуну, ехъулІэныгъэхэр яІэну.

ЗэlущІэм депутатхэр щыхэплъащ «Хэхыныгъэхэмрэ референдумхэмрэ ятеухуа республикэ закон щхьэхуэхэм зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэным и ІуэхукІэ» КъБР-м и законым и проек-

тым. КъБР-м и Парламентым Законодательтым. Кырг-м и тариламеным законодагель-ствэмрэ щіыпіз унафэр зехьэнымкіз и комитетым и унафэщі Мэлбахьуэ Борис къы-зэрыхигъэщамкіз, законопроектыр ягъзхьэ-зыращ «УФ-м и хабззубзыху акт щхьэхуэхэмрэ зыращ «УФ-м и хаоззуюзыху акт щхьэхуэхэмрэ УФ-м щыпсэухэр референдумым хэтыну яlэ хуитыныгъэхэм я лъабжьэм теухуауэ» Феде-ральнэ законым зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэ-ным ехьэлІауэ» Федеральнэ законыр къыза-ращтам ипкъ итк1э. Дэфтэрым хэлъхьэжып-хъэхэр къагъэлъэгъуа нэужь, КъБР-м и Парла-ментым и зи чэзу зэІущІэм къыщащтэну къыхалъхьэнущ.

Депутатхэр тепсэлъыхьащ мэкъумэшым зэран хуэхъу псэущхьэхэм ехьэліа гугъуехьхэм, мэзым щыщ щіы іыхьэ 2024 - 2025 гъэхэм бэджэнду щаткіэ хуагъэув уасэ нэхъ мащіэр яуб-зыхуным, балигъ ныбжым нэмысахэр унэм зэрыщрагъаджэ щіыкіэм, нэгъуэщіхэми ятеухуауэ щІыналъэхэм я хабзэ жэрдэмхэмрэ зэрызыхуагъазэмрэ.

Зэјущіэм зэрыщаубзыхуамкіэ, КъБР-м и Пар-ламентым и зи чэзу зэјущіэр накъыгъэм и 23-м екіуэкіынущ. Депутатхэр арэзы техъуащ рес-публикэм и щэнхабзэм хэлъхьэныгъэ хуэзыщі ціыху зыбжана КъБР-м и Парламентым и Щіыхь тхылъкІэ зэрагъэпажэнум.

КъБР-м и Парламентым и пресс-Іуэхущіапіэ.

Гъэгушхуэным и ІуэхукІэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Унафэ

Илъэс куэд лъандэрэ хьэлэлу зэрылэжьам икіи ціыхубэ хъыбарегъащіэ Іэнатіэм зегъэужьыным хэлъхьэныгъэшхуэ зэрыхуищіам папщіэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и фіьщіэ хуэщіын Къудей Владимир Жантемыр и къуэм

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэ КІУЭКІУЭ Казбек

Напшык къапэ 2024 гъэм накъыгъэм и 6-м №48-РГ

ЩІэблэр ягъасэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и прокуратурэм щІалэгъуалэр хэкупсэу къэгъэтэджыным хуэгъэпса я лэжьыгьэм хиубыдау, я Ветеранхэм и советыр щыгъуу, «Ладья» клубым щригъэк|уэк|ащ шахматымк|э ээпеуэ. Ар теухуат Тек|уэныгъэ Иныр илъэс 79-рэ зэрырикъур зэрыдгъэлъа-

ТУРНИРЫМ хэтащ прокуратурэм и лэжьакіуэхэр, ветеранхэр, абыхэм я унагъуэхэм ящыщхэр. Зэхьэзэхуэм бжьыпэр щаубыдащ ціыхуищым. Щіыхь

тхыль щхьэхуэрэ саугъэтхэмрэ, апхуэдэуи Хэкур зыхьумахэм зэрахьа ліыгъэм теухуа тхылъхэр иратащ зэпеуэм хэта ныбжыши эхэм

Зэпеуэр егъэкіуэкіынымкіэ къазэрыдэіэпыкъуам папщіэ фіьшіэ хуашіаш «Ладья» спорт школ» Іуэхушіапіэм и лэжьакІуэхэу Къудей Русланрэ Щыхьмырзэ Фатіимэрэ

БАХЪСЭН Ланэ.

Хэку зауэшхуэм Текіуэныгъэ нобэм псэууэ къэса ди ветеран лъа-иныр ди къэралым къызэрыщихъ-прэ илъэс 79-рэ зэрырикъум и тхыдэр, зыхащіапхъэщ нэхъыжыхэм щіыхькіэ накъыгъэм и 6 - 9 хэм рес-къалъыкъуэкіа ліыгъэм и инагъыр, публикэм щекіуэкіащ дзэ-псэкупсэ автопробегыр. Хэку зауэшхуэм и ліыхъужьхэм я щіыхькіэ іуэхур къызэригъэпэщащ Урысейм и

ДОСААФ-м и щіынальэ къудамэм. НАЛШЫК къалэм «Мафіэ мыу-жьыхым» деж фэеплъ пэкіу щрагъэкІуэкІри, адэкІэ Іуэхум щыпащащ щІыналъэм и районхэм. Автомобильхэр ягъэщІэрэщІащ Урысейм и ныпхэмкІэ.

ПэкІум шытепсэльыхьаш Хэку зауэшхуэм и тхыдэм, абы щызэрахьа лІыхъужьыгъэм, зауэм лІыгъэ къыщызыгъэлъэгъуахэм хуагъэфэща дамыгъэхэм. Абы хэтащ къулыкъущІэхэр, жылагъуэ лэжьакІуэхэр, шко-лакІуэхэр. Зауэм хэкІуэдахэм дакъикъэкІэ яхуэщыгъуа нэужь, я фэеп-

лъым удз гъэгъахэр тралъхьащ. - 1941-1942 екlуэкlа зауэр ди къэралым, совет сэлэтым я текіуэныгъэкіэ иухауэ щыташ. Ди щхьэр яхудо-гъэщхъ зауэ губгъуэм итахэм, къэралым и къэкіуэнум зи псэ щіэзытахэм.

къалъыкъуэкlа лыгъэм и инагъыр, - жиlащ Урысейм и ДОСААФ-м и Къэбэрдей-Балъкъэр къудамэм и Ветеранхэм я советым и унафэщІ Мацыхъу Хъусен. Абы къыхигъэщащ Ветеранхэм я советым щІэблэм я псэкупсэ гъэсэныгъэм теухуауэ лэжьыгъэшхуэ зэрыригъэкІуэкІыр икІи я школхэм ныбжьыщІэхэр щеджэмэ

зэрагуапэр яжриlащ. ДОСААФ-м и лэжьакlуэ Зэкlуий Мухьэжид жиlащ автопробегыр ТекІуэныгъэр къытхуэзыхьахэм щІыхькіэ зэрызэхаублар.

- Уасэшхуэ щіатащ ди Текіуэны-гъэм. Дэ иджы абы дыхуэфэщэн хуейщ. Нобэ зауэ Іуэху хэхам хэт ди щалэхэм дакъуэтыпхъэщ, - жиаащ

Автопробегым хэтхэр Хэку уэшхуэм и фэеплъу республикэм щы эхэм къыщы увы эхэр пэк ухэр ирагъэкІуэкІащ, зи псэ зытахэм яхуэщыгъуащ.

ГЪУЭТ Синэ.

Ди щхьэр яхудогъэщхъ

• Жылагъуэ

«Полк уахътыншэр» сабий журналхэм

Текіуэныгъэм и махуэр зэрыхэгъэгуу гуфізу зыіущіэш. Балигъхэм я дежкіз ар Хэку зауэшхуэм хэкіуэдахэмрэ къыхэкіыжыну зи насып къихьахэмрэ ягу къыщагъэкіыж зэманщ. Сабийхэм я дежкіз ар дерс хэхыпіз яхуэхэку гуфізгъру зэіущіз бжыгъэншэхэр щыхузэхашэ піалъэш. Сыт хуэдэ ныбжь ціыхур итми, абы дыгъэ къепсыр къелъыхъуз, уафэ къащхъуэмрэ щіылъэ щхъуантіэмрэ и псэм щегъафіз, мамырыгъэр гурэ псэкіз еухуз. Къэбэрдей-Балъкъэрым къыщыдэкі сабий журналхэми «Полк уахътыншэм» къыхилъхьа махуэщі жэрдэмхэм пэіэщіэ зыхуащІакъым, гуапэу хыхьащ.

КЪЭБЭРДЕЙ-Балъкъэрым адыгэбзэкІэ къыщыдэкІ «Нур», балъкьэрыбэзкіэ - «Нюр», урысыбэзкіэ - «Солнышко» сабий журналхэр дунейм къытехьэн зэрырагъажьэрэ я лэжыгтэр къыдэкіуэтей щіэблэм я зэхэщіыкіым зегъзужыным, я анадэлъхубээм пщіэ хуащіу къэгъэтэджыным, къызыхэкіа лъэпкъзэм къадэгъу-гурыкіуэ щэнхабээм щыгъэгъуэзэным, зи зэчийр лъагэ я ныбжьэгъу ціыкіухэм я хъыбархэр яхузіуэтэным, щапхъэ зытепх хъуну нэхъыжыьфіхэм я тхыдэжьхэм щіэгъэдэгуным толажыэ. Накъыгъэ дагыраным толажыз. Накъыгъэ мазэм дунейм къытехьэ къыдэк ыгъуэхэми а къалэныр зыщхьэща-

хыркъым. Къэральшхуэм къыщыхалъхьа жэрдэмым тету, журналхэм я на-пэкlуэціхэр хухахынущ нэхъыжьхэм я фэеплъхэр хъумэным хузунэтаруэ «Полк уахътыншэ» жылагъру эзгухьэныгъэм и лэжьы-гъэр ээригъэпсым, ар унагъуэ тхыдэр хэlущіыі ціыным, къэрал-псо тхыдэм и жыпхъэм игъэувэным ехьэліауэ зэригъэпэщ жэр-

Журналхэм къытехуэну тхыгъэхэр теухуауэ шытынуш Хэку зауэшхуэм хэта ди нэхъыжьыфіхэм я ліыгьэм, зэрахьа хахуагтьэм, Текіуэныгъэм щыіущіэм зыхащіа гурыщіэм, къэкіуэжа нэужь, къызыхыхьэжахэм яіа дуней гүфіэгъуэм. Яіуэтэжыну щіэхъуэпсу, ауэ щіыпіэрэ Іэмалрэ ямыіэу гукъэкіыж къудейуэ къанэ хъыбархэр дяпэкіэ илъэс къэс журналхэм традзэнущ, ціыху нэхъыбэм лъа-

Къыхэгъэщын хуейщ ди щІыналъэм щызекІуэ лъэпкъыбзэхэмкІэ дунейм къыщытехьэ сабий журналхэм япэ тедээгъузу къытехуэну тхыгъэхэр КъБР-м и Архив къулыкъущ!ап!эм зэригъэхьэзырыр, ар сабийхэм къазэрыгуры!уэну бзэм журналхэм я редакцэхэр зэрелэжьыр.

ШУРДЫМ Динэ

Сакъыныгъэр нэхъыщхьэщ

Къзбэрдей-Балъкъэрым и Оперативнэ штабыр республикэм щыпсэухэмрэ абы и хьэщ[эхэмрэ йохъуэхъу Тек!уэныгъэ Иным и махуэшхуэмк!э ик!и ахэр къыхуреджэ сакъыну, терроризмэм зыщыхъумэнымк!э хабэзхэр ягъэзэщ[эну:

— щытык!э къызэрымык!уэхэр, дыкъэзыухъуреихъхэм я дежк!э шынагъуэ къэзышэнк!э ххуэха щ!ып!эхэм деж щывгъэув;

— автотранспортыр абы хухэха щ!ып!эхэм деж щывгъэув;

— хъэпшыпхэм, автомашинэхэм шэч яхуэфщ[амэ, алхуэдэуи теракт ирагъэк!уэк|ыну мурад зэра!эм, къагъауэ !эмэпсымэхэр, пкъыгъузхэр ц!ыхухэм зэра!ыгъым фьщыгъуазэмэ, щ!эпхъаджагъэ лэжьыным пыщ!ахэм ятеухуа хъыбар гуэр къыф!эрыхьэмэ, хабзэхъума !эмаг!эхжэмрэ экстреннэ къулыкъущ!ап!эхэмрэ ик!эщ!ыг! піэкіэ хъыбар евгъашіэ:

 хабээхьумэ Іэнатіэхэм я лэжьакіуэхэмрэ ціыху куэд щызэхуэс Іуэхухэр щекіуэкікіэ хабээр къызэгъэпэщынымкіэ жэуап зыхьхэмрэ къагъэувхэр вгъэзащІэ.

Дэтхэнэ зы хъыбарри нэсу къапшытэнуш, къајэрыхьа псоми ятеухуа Іузхухэр зэфІагъэкІынущ, цІыхухэм я шынагъуэншагъэр къызэ-гъэпэщын папщіэ. КъБР-м щыіэ Оперативнэ штабым шэч зыхуащіым ехьэліа хъы-

бар къаlэрызыгъэхьахэр хэlущIыlу ищынукъым, апхуэдэуи ф1ыщIэ яхуещI республикэм щыгсэухэм зэрызэхащIыкIым папщIэ. «Линэ пщтыр» телефонхэр: - КъБР-м щыIЭ Оперативнэ штабым: 48-15-48;

- Урысей ФСБ-м и управленэу КъБР-м щыІэм: 48-15-81 (дзыхь зрагъзз телефон); – КъБР-м щыіэ МВД-м: 40-49-10 (плъыр часть), 49-50-62 (дзыхь

зрагъэз телефон):

- Урысейм и Следственнэ комитетым и Следственнэ управленэу КъБР-м щыlэм: 77-64-22 (дзыхь зрагъзз телефон); - Урысей МЧС-м и Управленэ нэхъыщхьэу КъБР-м щыlэм: 39-99-

99 (плъыр часть).

КъБР-м шы Іэ Оперативнэ штаб.

Хэкур фІыуэ ялъагъун папщІэ

Щхьэлыкъуэ сабий сад №2-м щекІуэкІащ ТекІуэныгъэм и махуэшхуэм ехьэлІа пшыхь. Абы и гъэсэнхэр къеджащ зауэмрэ ТекІуэныгъэ Инымрэ теухуа сабий усэхэм, ягъэзэщІащ уэрэдхэр, 1941-1945 гъэхэр къызыхэщыж теплъэгъуэхэр ягъэлъэгъуащ. ЩІэблэм Хэкур фІыуэ ялъагъуу, гущІэгъу яхэлъу, блэкІам пщІэ хуащІу къэгъэтэджынымкІэ апхуэдэ Іуэхугъуэхэр сэбэп мэхъу.

Мы махуэхэм

Накъыгъэм и 9, махуэку

ТекІуэныгъэм и махуэщ **♦ Щыпсэу шІыпІэхэр зыхъуэж** бзухэм я дунейпсо махуэщ

Захуагъэм тету сату щІыным и дунейпсо махуэщ

◆1910 гъэм къалъхуащ режиссёр, КъБР-м гъуазджэхэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ **Мыд** Хьэжмусэ.

♦ 1927 гъэм къалъхуащ Социалист Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь Бакъ Нарзан.

◆ 1927 гъэм къапъхуащ къэрап лэжьакіуэ, УФ-м щіыхь зиіэ и связист **Ефэнды Батий**.

◆ 1927 гъэм къалъхуащ Социалист Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь Тхьэкъуахъуэ Башир.

◆1931 гъэм къалъхуащ Социа-лист Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь Пэнагуэ Азэмэтджэрий. ◆ 1933 гъэм къалъхуащ КъБР-м

щіыхь зиіэ и артист Сэкрэк Мухьэдин.

◆ 1943 гъэм къалъхуащ КъБР-м щіыхь зиіэ и артист Атэлыкъ Къэралбий

◆1951 гъэм къалъхуащ мэкъумэш щІэныгъэхэмкІэ доктор, УФ-ми КъБР-ми щІэныгъэхэмкіэ щіыхь зиіэ я лэжьакіуэ Блий Станислав.

Дунейм и щытыкІэнур

«родоdа.yandex.ru» сайтым зэритымкіэ, республикэм пшэр техьэ-текіыу щыщытынущ. Хуа-бэр махуэм градус 13 - 17, жэщым градус 11 щыхъунущ.

Накъыгъэм и 10 мэрем

◆1916 гъэм къалъхуащ Совет Союзым и ЛІыхъужь **Къуэны**къчей Назир.

◆ 1929 гъэм къалъхуащ усакіуэ, КъБР-м шэнхабзэмкіэ шіыхы зиіэ и лэжьакіуэ Хьэіупщы Лопэ

◆1937 гъэм къалъхуащ усакіуэХьэціыкіу Хьэсэн.◆1944 гъэм къалъхуащ къэрал

лэжьакіуэ, экономикэ щіэны-

Къуныжь ХьэІишэт.

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сай сайтым «родоса.уапоех.ти» саитым зэритымкіэ, республикэм уэшх къыщешхынущ. Хуабэр махуэм градуси 10 - 11, жэщым градуси 10 щыхъунущ.

Накъыгъэм и 11, *щэбэт*

◆ 1934 гъэм КъБР-м ПромышленностымкІэ и управленэ къызэрагъэпэщащ.

◆ 1931 гъэм къалъхуащ философие щіэныгъэхэмкіэ доктор, профессор АфэщІыж Марат. **1969 гъэм** къалъхуащ КъБР-м

и Правительством и УнафошІ. республикэм щІыхь зиІэ и экономист Мусуков Алий.

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкіэ, республикэм уфауэ щыщытынущ. Хуабэр махуэм градус 11 - 16, жэщым градус 13 щыхъунущ.

Накъыгъэм и 12, тхьэмахүз

◆Медсестрам и дунейпсо махуэш

1954 гъэм Налшык политехникэ техникум къышызэІуахаш. ◆ 1916 гъэм къалъхуащ Социалист Лэжьыгъэм и Ліыхъужь Аргун Іэбубэчыр.

◆ 1917 гъэм къалъхуащ Абхъазым и ціыхубэ усакіуэ, Социа-лист Лэжьыгъэм и Ліыхъужь Шинкубэ Бэгърат.

◆ 1920 гъэм къалъхуаш КъБР-м щіыхь зиіэ и артист Хьэщы-

къчей Билал. ♦ 1935 гъэм къалъхуащ публи цист. КъБР-м щІыхь зиІэ и жур-

налист Уэрыш Нурхьэлий.

◆1936 гъэм къалъхуащ шэргъэхэмкіэ доктор, профессор джэс еджагъэшхуэ, іуэрыіуа-Щоджэн Мухьэмэд. тэдж, КъШР-м щіыхь зиіэ и ◆1948 гъэм къалъхуащ усакіуэ журналист Брат Хьэсин.

◆ 1984 гъэм къалъхуащ «Адыгэ псапъэ» газетым и сурэттех Къарей Элинэ.

Дунейм и щытыкІэнур

«родова уапфах.ru» сайтым зэ-ритымкіз, республикэм уэшх къыщешхынущ. Хуабэр ма-хуэм градус 12 - 13, жэщым градус 11 щыхъунущ.

Накъыгъэм и 13, *блышхьэ*

♦УФ-м и Тенджыз ФІыцІэ флотым и махуэщ

 1913 гъэм къалъхуащ тхакІуэ. КъБР-м щэнхабзэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Гъубж Мухьэ-

◆1924 гъэм къалъхуащ Уры-сейм и ЛІыхъужь **Къардэн** Уэхьид.

◆1939 гъэм къалъхуащ УФ-м пщіэ зиіэ и ухуакіуэ, УФ-м пщіэ зиіэ и гъуэгуухуэ, «Мостстрой» ОО-м и генеральнэ директору лэжьа Джэрыджэ Къанщобий

+ 1965 гъэм къалъхуащ КъБР-м, Ингушым щІыхь зиІэ я артист Зеущэ Ізуес.

• 1969 гъэм къалъхуащ усакіуэ, драматург, УФ-м и драматург-хэм я зэпеуэм и лауреат, КъБР-м щіыхь зиіэ и журналист, «Горянка» газетым и редактор нэхъыщхьэ **Къаныкъуэ**

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэ-ритымкіэ, республикэм уэшх къыщешхынущ. Хуабэр махуэм градус 12 - 15, жэщым градуси 8 щыхъунущ.

Зыгъэхьэзырар . шеєй ішінмешенхі

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Хэкум игъэгушхуэр хахуэ мэхъу.

Бзэ зимы Іэр лъэпкъыншэщ

Хамэщіым щыпсэу ди лъэпкъэгъухэм ящыщу адэжь лъахэм къихьэжа адыгэ щіалэгъуалэм ядэлэжьэныр, абыхэм я іуэху зытетым зыщыгъэгъузэзныр, я еджэныгъэр зэрекіуэкіым кіэльыплъыныр, я лэжьыгъэр зэрекіуэкіым кіэльыплъыныр, я лэжьыгъэр зэрызэтеувэм и нэіэ тегъэтыныр Дунейпсо Адыгэ Хасэм зыхуигъэувыж къалэн нэхъыщхьэхэм ящыщи. А пщэрылъхэр гъэзэщіа хъун папщіэ, ДАХ-м лэжьыгъэ зыбжанэ ирегъэкіуэкі. Абыхэм хеубыдэ КъБР-м Лъэпкъ іуэхухэмрэ жылагъуэ пэхуэщіяхэмміэ и министерствэмрэ КъБКъУ-м Ціыпіынэ Аслъэн и ціэр зезыхьэ и Адыгэ щэнхабзэ центрымрэ ящіыгъуу иригъэкіуэкі жэрдэм щхьэлэхэр.

АДЫГЭ ныпым и махуэм и жьауэм щіэту зэхашами, зэіущіэм адыгэбзэм, адыгэ щэнха-бзэм, лъэпкъ хабзэхэм ехьэліа Іуэхугъуэ гъэщІэгъуэн Іуахугъуэ гъэщізгъуэн куэд къыщаізтащ. Абы къыхыхыа адыгэ студентхэм гупитіу загуэшри, тхыдэмрэ Іуэрыіуатэмкіэ ябгъэдэлъ щіэныгъэмкІэ зэныкъуэкъуу хьэрхуэр гуимыхуж ирахьэкІащ. КъищынэмыщІауэ, щІалэгъуалэр усакіуэхэмрэ тхакіуэалыгэ хэмрэ я ІэдакъэщІэкІхэм ящыщ пычыгъуэхэм гукІэ къеджаш. къэфэкіэм зэрыхуэіэзэр ягъэ-лъэгъуащ, лъэпкъ макъамэ Іэмэпсымэхэм пшыналъэ зэмылІэужьыгъуэхэр кърагъэ-

«КъызыхэкІыр гурыІуэгъуэ-ми, хамэ щІыналъэм къикІыу къытхуэкІуэж ди лъэпкъэгъу щІалэгъуалэм ящыщу адыгэбзэр зыщіэр мащіэ дыдэщ. Ауэ ар зэзыгъэщІэну хуэмейуэ зы цІыху закъуи яхэткъым. Дэ едгъэкІуэкІ курсхэм къагъэ-лъэгъуащ бзэр абыхэм щІэ-хыу къызэрапхъуатэр, уеблэмэ, игъуэ щихуэкlэ, къагъэсэбэпыну зэрыхущlэкъур», - жиlащиригъэкlуэкlа лэжьыгъэм гуахэплъэж, хамэщІ къикІа

ныбжьыщІэхэм адыгэбзэмкІэ ядэлажьэ Щомахуэ Алёнэ.

КъБКъУ-м адыгэбзэмрэ ли-тературэмкІэ и кафедрэм и унафэщІ, профессор ТІымыжь Хьэмыщэ фІыщІэ яхуищІащ зи къуэпсхэр къэзыхутэжыну, зыщыщ лъэпкъым лъэ быдэкіэ яхэувэжыну хуей щіалэгъуа-лэм. «Зи къежьапіэр зымыщіэ, зи бзэр зыфlэкlуэд цlыхур лъэпкъым щыщу къыпхуэлъытэнукъым. Апхуэдэхэм еплъыттэнукъым. Апхуэ́дэхэм е́плъыт-мэ, фэ фи зэфіэкіыр жыжьэ нәсащ, фи гуащіэ фемыблэ-жу бзэр зэгъэщіэным иужь фитмэ, къывэмыхъуліэн щыіэ-, захуигъэзащ нэхъыжьым адыгэ щіалэгъуалэм. КъБР-м Лъэпкь Іуэхухэмрэ жылагъуэ пэхуэщіэхэмкіэ и министерствэм ізщіагъэлі Дза-сэжь Андор стулентуам утыку

сэжь Андзор студентхэм утыку кърахьа лэжьыгъэм щыгу-фіыкіащ, зыіэрагъэхьа ехъу-ліэныгъэхэм зэрыригушхуэри къыхигъэшаш. «Си япэкІэ

къвихигъэщащ. «Си япэкіз къэпсэлъахэм жаІар ядызоіыгъ - бзэр умыщіэмэ, лъэпкъым ущыщыжкъым. Едгъэкіуэкі (уахугъуэхэм мыхьэнэ зэраіэр, абыхэм къапэкіуэ фіыгъуэм уи лъэр жан зэрищІыр мы зэпе-

уэм нэрылъагъу ищІащ. Хэкум къихьэжам абы и акъужьыр къызэрытелъэщІыхьам и щыхьэт наlуэ хъунущ и анэдэлъхубзэр зригъащlэмэ, и льэпкь хабээхэм куууэ защи-гъэгъуазэмэ. Фэ ар къалэн зыщыфщіыжащ икіи зэвгъэхъуліащ. Тхьэм фригъэфіакіуэ!» -жиіащ Дзасэжь Андзор.

жинащ дзасэжь Андэор. Дунейпсо Адыгэ Хасэм къы-хилъхьэ жэрдэм зэмыл]эу-жьыгъуэхэм я гугъу щищЫми, ДАХ-м и хэщ!ап]эм и јузхузехьэ Нанэ Лерэ къыхигъэщащ абыхэм я нэхъыбэр студент щіалэ-гъуалэм я лъэпкъ гурыщіэр гьуалым адэжьхэм къызэщыгъзуным, адэжьхэм къащіэна щэнхабээ щіэиным я гур хуэгъэушыным, лъэпкъ хабэяжя я щіэжьыуэр дэнэ щіыпіэ щымыпсэуми, абы шагъэІуным зэрыхуэгъэпсар. «Гуапэщ зым къыхилъхьэ жэр дэмым адрейхэр къыпыувэу рэ лъэпкъыр хъумэным хуэу-нэтlа lуэхугъуэхэр зэфlэха зэры-хъур», - жиlащ Лерэ.

Зэпеуэм хэтахэм ДАХ-к КъБР-м Лъэпкъ Іуэхухэк жылагъуэ пэхуэщІэхэмкІэ ДАХ-мрэ Іуэхухэмрэ мынаг өуэ пэхуэнцээмнэг и министерствэмрэ къабгъэ-дэкlыу фіьщіэ тхылъхэр ира-тащ, тыгъэ зэмыліэужьыгъуэ-хэмкіэ ягъэгушхуащ.

хэмкіз ні ьзі ушхуащ. Къыхэтьэщын хуейщ жэрдэм щіагъуэр жылагъуэ зэхэ-тыкіэмрэ гугоьісэкіэмрэ зе-тьэужыным хуэунэтіа Прези-дент грантхэм и фондым къыхэкІа мылъкумкІэ къызэрызэ-

ШХЬЭШЭХУЖ Инал.

Іуащхьэмахуэ даха ныпхэр

Нэмыцэхэм я лъэсырызекіуэ полкищрэ танк дивизэрэ зэ-тезыкъутауэ щыта 115-нэ Къэбэрдей-Балъкъэр шуудзэм хэтахэр хахуэу щыхэкіуэда Мартыновскэ районымрэ (Ростов щіыналъэм щыщщ) ди республикэмрэ зэпыщіэныгъэ дахэхэр зэ-хуаіэщ. Ди лъыхъуакіуэхэмрэ Мартыновскэ районым и щіыпіэ администрацэмрэ илъэс 14 хъуауэ зэлэжь Іуэхугъуэхэм я фіы-гъэкіэ, шуудээм хэтауэ хъыбарыншэ хъуа, хэкіуэда ліыхъужь щэ бжыгъэхэм я ціэ-унэціэхэр ягъэбелджылыжащ.

МАРТЫНОВСКЭ районым и зы курыт школым 115-нэ шуудзэм и ціэр зэрехьэ, абы хэтахэм я ліыхъужыгьэр къыщыгъэлъэгъуащ щіыпіэ музейм, апхуэдэуи Мартыновкэ Иным и зы уэрамым «Къобэрдей-Балькъэр» ціэр фіащащ, ди ліыхъужьхэм я ціэр зе-зыхьэ уэрамхэри яіэщ. Ростов щіынальэм апхуэдэ гульытэ мы іуэхум зэрыхуищіым папщіэ, я ныпыр Іуащхьэмахуэ мызэ-мытіэу да-

хащ. Къэбэрдей-Балъкъэрымрэ Мартыновскэ районымрэ я зэпы-щіэныгъэм щыхьэт техъузу, 2014 гъэм псейуэ 60-рэ уэздыгъейрэ пхъзхуейуэ 60-рэ хасэну яшэри, «Зэныбжьэгъугъэм и лъэс лъа-тъуэ» яухуауэ щытащ. Аллеер 2015 гъэм Ізтауэ къызэ!уахат, Нал-шык - Мартыновкэ Ин шууей зек!уэм ирагъэхьэл!зу.

шык - Мартыновко Ин шууей зекіуэм ирагьэхьэліэу.
- Республикэ унафэщіхэр ди дэіэпыкнуэгьуу, «Мартыновкэ Ин шууей зекіуэм ирагьэхьэліэу. «Мартыновка Иным и шыгу» ціэр фіащащ метр 3375-рэ зи льагать бгым, - жеіз Нарткьалэ техник ныбжывщізхэм я станцым и дзэ-хэкупсэ центрым и унафэщі, ильэс 40-м щіигьуауэ щідлэгьуалэр хэкупсэу гэзсэным пыль льыхуракіуэ гупым хэт Гулэжын Бесльэн. - Зэныб-жьэгьугьэм и льэс льагьуэр зыхуей хуэдгьэзэну къытпэщыльти, Урысейм ізщэкіз эзщізуэзда и къарухэмрэ ДОСААФ-м и Къэбэр-дей-Балькьэр къудамэмрэ я ветеран Мацыкъу Хусенрэ сэрэ КъБР-м и Жылагьуэ палатэм и унафэщі Берд Хьээрэталий зыхуэдгьэзащ. Абы и льэіукіз, Налшык горзеленхозым и унафэщі Отаров Махьтий псейхэр къыдитащ, ахэр щіыпіэм нэдгьэсыныр къыт-хузэригьэлэщащ «Дзэтекстильпром» ООО-м и унафэщі Атэлыкь Аслъэн. Мэлыжьыхым и 10-м «Дзэтекстильпром»-м и водитель Балаев Заур и гъусэу псейхэр пщэдджыжьым машинэм идгьэза-Аслъэн. Мэлыжыхыми и 10-м «Дээтекстильпром»-м и водитель валаев Заур и гъусэу псейхэр пщэдджыжым машинэм идгъэза-гъэри дежьащ. Мартыновскэ районым и лъахэхутэ музейм и бжэlулэм псейуэ тly щыдгъэтlысащ, 115-нэ шуудзэм хэтахэмрэ абыхэм ятеухуауэ тхылъ къыдэгъэкlыным елэжьа Мартынов Алек-сандррэ я фэеплъу (музейм и унафэщly лэжьащ). Къыкlэлъыкlуэ пщэдджыжьым псейхэр щыхэтсэм къызэхуэсащ Мартыновскэ районымрэ Мартыновкэ Инымрэ я щыліа администрацэхэм я лэжьакіуэхэр, «Своих не бросаем» волонтёр гупым хэтхэр, лъыхъуакіуэ-кэр, «Пашэхэм я зэщіэхъееныгъэ» зэгухьэныгъэм хэт щіалэгъуалэр». Іуэхум иращіэкіа пэкіум Мартыновкэ щіыналъэм щыпсэухэм

хьэщіэхэм фіыщіэ къыщыхуащіащ, я зэпыщіэныгъэр зэрагъэлъа-піэм папщіэ. Хьэщіэхэми бысымхэм жраіащ 115-нэ шуудзэм хэта-хэм я фэеплъыр зэрахьумэр зэрагуапэр. Районым и іэтащхьэ Дья-конов Олег иратащ шуудзэм хэтахэм ліыгъэ зэрызэрахьэрэ илъэс 80 щрикъум ирихъэл/зу, јуацхъэмахуэ и зы лъагап/эм Ростов щіы-налъэмрэ Мартыновскэ районымрэ я нып дахахэр. БАГЪЭТЫР Луизэ.

«Ветераным деж - хьэщlапlэ»

Апхуэдэ фізщыгъэ зиіз урысейпсо Іуэхум хэту Текіуэныгъэ Иныр къызэрытхърэ илъэс 79-рэ зэрырикъум и щіыхькіз ягъэлъэпіащ Хэку зауэшхуэм хэта Караганов Николай. Нэхъыжьым и деж еблэгъащ КъБР-м лъэпкъ Іуэхухэмрэ жылагъуз пэхуэщіэхэмкіз и министр К Іурашын Анзоррэ Урысейм и ФАДН-м и щіыналъэзэхуаку Іуэхущіапіэм и унафэщі Разживин Сергейрэ.

1943 гъэм Карагановыр танкым пэщіэт артиллерием хагъэхьауэ щытащ. Зауз губгъуэм щихьам ар илъэс 17-м иту арат. Нэхъыжьыр Къэзахъстаным щыщи, ауз игъащіэ лъандэрэ щыпсэур ди республикэри, «Сыадыгэщ, сыбалъкъэри икіи сыурысщ. Сэ куэд щіауэ сыщопсэу мы щіыналъэм», жеІэ езым.

жеіз езым. Вегераныр яхэтащ Польшэр хуит къззыщіыжахэм. Те-кіуэныг-ээр ди къзралым къыщихьам ар Берлин щыіэт. Зауз нэужьым иджыри илъэситхукіз къулыкъу ищіащ Германием щыізу. Къигъэзэжа нэужь, Тырныауз бгы комбинатым щы-лэжьащ. Зауэм зэрыхэтам щкьэкіэ къыхуагъэфэщащ Хэку зауэшхуэм и ещанэ дамыгъэр зиlэ орденыр, «Польшэр хуит къызэрищіыжам папщіэ», «Хахуагъэм папщіэ», Жуковым и ціэкіэ медалхэр.

къарумрэ гъащіэмрэ емыблэжу

CALLIE ITCARES

Мы гъэм илъэс 79-рэ ирокъу Текіуэныгъэ Иныр хахуагъэрэ къагъэлъагъуэу Хэкур зыхъумахэм ди къэралым къызэрихърэ. Нэмыцэ зэрыпхъуа- яхэтащ хабзэхъумэ Іэнатіэхэм я лэжьакіуэхэ-кіуэхэр къащытегупліэм ди хэкум щыпсэу ри. лъэлкъхэр зылі и быну зэкъуэувэри, бийм пэщіэ-тащ. Я къарумрэ гъащіэмрэ емыблэжу, ліыгъэрэ ковникыу къулыкъум къыхэкіыжа, а хабзэхъумэ

Ізнатіэм и тхыдэдж Шипилов Валерэ Къэрал кіуэці Іуэхухэмкіэ министерствэу КъБР-м щыіэм и унафэщіу щытахэм, Хэку зауэшхуэм хэтам ятеухуа и тхыгъэхэм пыдощэ Текіуэныгъэ Иным и Махуэшхуэр щыдгъэлъапіэм ирихъэлізу.

Хабзэхъумэ нэст

ФІэщмыхъу Іустырхъан Данил и къуэр 1912 гъэм Тэрч областым хыхьэу къузр 1912 гъзм 1эрч областым хыхьзу щыта Налшык округым щыщ Алхъо къуажэм (иджы Курп Ищхъэрэщ) къы-щалъхуащ. И сабиигъуэр абы щигъэ-кlyащ, и адэ-анэм зэрыхузэфlэкlklэ ядэ!элыкъуурэ. Щ!эныгъэм хуэпаб-гъэти, Налшык къалэм дэт, Пионерхэм яунэмишколым 1924 гъэмщ!эт!ысхъэри, илъэситхукІэ щеджащ, Ленинскэ еджа піэ къалэ ціыкіум и педагогикэ техникумыр ехъуліэныгъэ иізу 1931 гъэм къи-ухащ. Тэрч районым хыхьэ Плановскэ къуажэм и школым и унафэщІу лэжьэн щІидзащ, адэкІэ 1932 гъэм ВКП(б)-м и Тэрч райкомым и Іуэхухэр зезыхьэу ягъэуващ. КъыкІэлъыкІуэ 1932 - 1933 илъэситIым район прокуратурэм и секретару щытащ, зэман дэкIри, политотделым и секретару, тираж мащ1эу къыдэкІ газетым и редактору, машинэтрактор станцым и лэжьакІуэ комитетым и Іэтащхьэу щытащ.

1935 гъэм и шыщхъэујум јустырхъан республикэм къэрал кјуэц јузухуэмкіэ и органхэм я лэжьакіуэ хъуащ. 1939 гъэм нэсыху абы къулыкъу зэмыл]эужьыгъузхэр ирихъэкіащ: милицэм и Тэрч район къудамэм и инспектору, Налшык къалэм и 1-нэ лъэхъуэщым и лэжьак lyэу, КъБАССР-м и НКВД-м и 3-нэ къудамэм и оперуполномоченнэу щытащ. И лэжыгъэм ехъул!эрти, ар къэрал шына-гъуэншагъэмк!э управленэм ягъэк!уащ, абы Шэджэм районым циіз къудамэм и унафэщіу, иужькіз - КъБАССР-м и НКВД-м и щэхурылажьэ-политикэ къудамэм и унафэщіым и къуэдзэу ягъзу-

...... 1939 - 1940 гъэхэм ФІэщмыхъу Іустырхъан и щіэныгъэмрэ ізщіагъэмрэ хи-гъахъузу СССР-м и НКВД-м Лъэ-хъузщхэмкіэ и управленэ нэхтыщхъэм и курсхэм щеджащ. Иужькіэ ди лъахэ-гъур Армян ССР-м и НКВД-м лъэхъуэщхэмкlэ и къудамэм и унафэщlым и къуэдзэу ягъэкlуащ.

1942 гъэм икІэм-икІэжым къехъулІащ Хэку зауэшхуэм зэрыщіндзэрэ ар зыщіэхъуэпсыр: нэмыцэ-фашист зэры-пхъуакіуэхэм япэщіэтхэм яхыхьащ икіи къулыкъу зэмыліэужьыгъуэххэр ири-хьэкіащ: НКВД-м Кавказ щіыб дзэ округым и 61-нэ фочауэ дивизэм щиlэ къудамэ щхьэхуэм и оперуполномоченна нэхъыжьу, 46-нэ армэм и 419-нэ фочауэ дивизэмрэ 236-нэ фочауэ дивизэмрэ я къудамэ хэхам и унафэщІым и къуздазу, 197-нэ эвакгоспиталым и «Смерш» къудамэм и унафэщІу щытащ. Хэкум пщІэшхуэ хуищІащ Хэку зауэшхуэм ФІэщмыхъум щызэфІигъэкІахэм: абы къратащ Хэку зауэ орденым и етіуанэ нагъыщэр, «Зэрихьа ліыгъэхэм папщіэ» медалиті, «Кавказыр зэрихъумам папщіэ», «1941 - 1945 гъэхэм екіуэкіа Хэку

зауэшхүэм Германием зэрыщытекІуам

папщіэ» медалхэр.

1946 гъэм, армэм къыхэкіыжри, lycтырхъан Къэбэрдей-Балъкъэрым къигъэзэжащ икІи республикэм и хабзэ-хъумэ органхэм лэжьыгъэм щыпищэ-жащ. Ар щытащ МВД-м - иужькІэ Къэрал шынагъуэншагъэмкІэ минискъэрал шынагъуэншагъэмкіэ министерствэм и 2-нэ и къудамэм и унафэщју. 1950 гъэм ар Къэбэрдей АССР-м и МГБ-м и милицэм и управленэм и унафэщі хъуащ икіи жэуаплыныгъэшхуэ хэлъу а къулыкъур 1956 гъэм ба-

шхуэ хэльу а къулыкъру гэзо тъэм оа-дзэуэгъуэм нэськуу ирихьэкlащ. Къэрал кlуэці органхэм щызэфіи-гъэкlахэм, Хоку зауэшхуэм зэрыхэтам къыхэкlыу «Вагъуэ Плъыжь» орде-нымрэ медалхэмрэ къыхуагъэфэщащ, «Совет Армэмрэ Флотымрэ илъэс 30 ирокъу» медалыр. Щэпхъаджагъэм пэщ!этынымрэ жылагъуэ хабзэр хъумэнымрэ щызы!эригъэхьа ехъул!эныгъэхэм папщіэ тізунейрэ, 1947, 1951 гъэхэм, Фіэщмыхъу Іустырхъан Къэбэрдей АССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и пре-зидиумым и ЩІыхь тхылъкІэ ягъэпа-

ЩІэблэм я дежкіэ щапхъэщ

Маршэн Къэралбий Мацэ и къуэр Хьэтlохъущыкъуей III, иджы Бахъсэн районым щыщ Куба къуажэм, къы-щалъхуащ. Абы и сабиигъуэр ирихьэліащ къзукъубея революцэмрэ абы и Ізужь Граждан зауэмрэ я лъэхъэнэ зэрыхьзэрийм икІи хьэлъэм.

Ар зыхуей имыгъуэту къэтэджащ, пасэуи лэжьэн щіидзащ, и адэ-анэм ядэіэпыкъуу. 1929 гъэм къуажэ пэщіэдзэ школыр къиухри, 1932 гъэр къэсыху совхозучым и Бахъсэн школым щеджащ. Налшык къалэм дэт Коммунист джащ. Налшык къалэм дэт коммунист мэкъумарш школ нәхъыщхьэм и студент хъуащ 1934 гъэм, иужьк!э ВЛКСМ-м и Бахъсэн райкомым пионер ныбжьыщ!эхэм ядэлажьэ и къудамэм и унафэщ!у ягъэуващ, ит!анэ ВКП(б)-м и Бахъсэн райкомым щылэжьащ. Щ!энытары унаробга и ирары и дары и дар гъэм хуэпабгъэ щалэр 1936 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал педагогикэ институтым и студент хъуащ. Илъэ-сит дэк ри, 1938 гъэм абы и гъащ эм зэхъуэкІыныгъэ ин дыдэ къышыхъуаш: ъэралбий щІагъэтІысхьащ СССР-м и НКВД-м и Ростов щІыналъэ зэхуаку школым, ар къиуха иужь къэралым и къарузехьэ, хабзэхъумэ ІэнатІэхэм ІэнатІэхэм эжьэн щыщІидзащ.

Мыгувэу ар къулыкъу щищ!эну ягъэк!уащ Орджоникидэе (иджы Ставрополь) крайм. Абы Хэку зауэшхуэм и илъэсхэм щрихьэкІащ край НКВД-м и управленэм и оперуполномоченнэ нэхъыжь, Орджоникидзе краймрэ Къэ-

бэрдей-Балъкъэр АССР-мрэ НКВД-м щию гуп щхьэхуэм и тасхъэщюх къудамэм и унафэщі къулыкъухэр. Иу-жьыіуэкіэ Маршэныр НКВД-м Ставрополь къалэм щиІэ управленэм и оперуполномоченнэ нэхъыжьу, Карачаевск къалэ УНКВД-м щІэпхъаджагъэм пэщіэтынымкіэ и къудамэм и унафэщіу лэжьащ, ар щытащ управленэм и оперуполномоченнэ нэхъыжьу, управленэм и Іэнатіэхэм язым и унафэщіым и къуэдзэу, унафэщі къулыкъури ирихьэкІащ.

1949 гъэм СССР-м Къэрал шына-1949 гъэм СССР-м Къэрал шынаг-гъуэншагъэмкіэ и министерствэм и Харьков щіыналэ зэхуаку школыр къиу-ха иужь, Къэралбий МВГБ-м Ставро-поль крайм щыіэ и къудамэм и унафэщіым и къуразу ягъэуващ, 1950 гъэм Къэбэрдей АССР-м къагъэ-кіуэжри, къэрал шынагъуэншагъэмкіэ министрым и къуэдзэу ягъэуващ. 1953 -1954 гъэхэм ар республикэм къэрал кІуэцІ ІуэхухэмкІэ и министрым и къуэкуэці іузхухэмкіз и министрым и кыуз-дэзу щытащ, иужы іузкіз ипэкіз зыпэрыта щіынальэ къарузехьэ ізна-тізм ягъэкіуэжри, 1968 гъэр къэсыху КъБАССР-м и министрхэм я советым и деж Къэрал шынагъуэншагъэмкіз ко-митету щыіам и унафэщіым и къуэдзэу лэжьащ. Тхыдэм къыхэна дэфтэрхэр щыхьэт зэрытехъуэщи, Маршэным хэлъхьэныгъэ ин хуищіащ Кавказ Ищхъэрэм и щІыналъэм бандитизмэр щы гъэкІуэдыным хуэгъэзауэ щекІуэкІа

бэнэныгъэм.
Маршэн Къэралбий къыхуагъэфэщащ Вагъуэ Плъыжь орденыр, «Кав-казыр зэрихъумам папщІэ», «1941 - 1945 гъэхэм екlуэкlа Хэку зауэшхуэм Германием зэрыщытекlуам папщlэ» медалхэр. 1957 гъэм къулыкъум щиІэ ехъуліэныгъэхэм папщІэ абы къыфіащауэ щытащ «Къэрал шынагъуэншагъэ Іэна-тІэм щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ» цІэ лъапіэр. А дамыгъэ льапіэхэм иужькіз къа-хэхъуащ «Советскэ Армэмрэ Флотымрэ илъэс 30 ирокъу», «Советскэ Армэмрэ Флотымрэ илъэс 40 ирокъу», «СССР-м Іэщэкіэ зэщіэузэда и къарухэр илъэс 50 ирокъу», «Хэку зауэшхуэр Текіуэныгъэ ИнкІэ зэриухрэ илъэс 20 ирокъу» медал-

хэр. Маршэн Къэралбий Мацэ и къуэм и гъащјэмрэ и лэжьыгъэхэмрэ Къэбэр-Гара изарым и хабзэхъумэ органхэм я лэжьакіуэ ныбжьыщіэхэм я дежкІэ щапхъэ гъуэзэджэщ.

Ди лъахэм и лІыхъужьхэм ящыщщ

1965 - 1970 гъэхэм КъБАССР-м жылагъуэ хабзэр хъумэнымкіэ и министрым и къуэдзэу щыта, къэрал кіуэці къулыкъум и полковник Данилов Павел Фё-

дор и къуэр 1915 гъэм мэкъуауэгъуэм и 24-м щІыналъэ жыжьэм АССР-м и Йошкар-Ола къуажэм къыщалъхуащ. 1931 гъэхэм илъэсибл школыр, 1935

гъэм Йошкар-Ола индустриальнэ тех-никумыр къиухащ. Илъэс зыбжанэкІэ Горький къалэм и гъэсыныпхъэ хъума-піэм щылэжьащ. 1941 гъэм, и щіэныгъэмрэ ІэщІагъэмрэ зригъэубгъуу, Ленинград финанс-экономикэ институтыр къиуха иужь, а къалэ дыдэм и район финанс къудамэм инспектору лэжьэн щыщІидзащ.

дыциязация зауэшхуэм зэрыщіидзэу, езым фіэфіу коммунист батальоным (иу-жьыіуэкіэ - 38-нэ фочауэ дивизэм и 48нэ полк щхьэхуэ) хыхьащ икІи абы хэту нэмыцэ-фашист зэрыпхъуакІуэхэм езэуащ. 1941 гъэм и кІэм ар Ярцевэ къалэм и гъунэм уlэгъэ хьэлъэ щащlащ. Сымаджэщым куэдрэ щlэлъа иужь Дзэ Плъыжьым и сатырхэм къыхагъэкІы-жащ икІи Горький къалэм и финанс органхэм щылэжьащ. 1943 гъэм и шы-щхьэуlум Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м къагъэкІуащ ФинансхэмкІэ цІыхубэ комиссариатым къэрал фондхэмкіэ и

къудамэм и унафэщіу. Парт, совет органхэм я унафэкіэ Да-ниловыр 1944 гъэм и накъыгъэм къэрал кіуэці Іуэхухэмкіэ органхэм къулыкъу муэці тузухэмміэ оргальзіі кэулыкаў опер-уполномоченнэу, оперуполномоченна нэхъыжы, етіуана къудамам и уна-фэщіу, 1951 гъзм милицэм и Бахъсан район, иужьыіуэкіа іуащхьамахуа район къудамэхэм я унафэщІ къулыкъухэр ирихьэкІащ. Зэман дэкІри, Къэбэрдей АССР-м и МВД-м и секретариатым и Ізтащхьэ хъуащ, республикэм и МВД-м и парт организацэм и секретару хахащ. Апхуэдэуи ар щытащ республикэм жылагъуэ хабзэр хъумэнымкіэ и министерствэм ягъэтіысахэр щаіыгъ и къудамэм и ізнатіэхэм язым и унафэщіу. 1965 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэр щіў. 1965 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м къэрал кіуэці іуэхухэмкіэ и ми-нистрым и къуэдзэу ягъэуващ икіи и пщэрылъхэр ехъуліэныгъэ пылъу игъэ-защізу а къулыкъур зэрихьащ 1970 гъэм

пщарыльхэр ехъулізныгьэ пылъу игъэзащізу а къулыкъур зэрихьащ 1970 гъэм
и накъыгъэ пщіондэ.
Нэмыцэ-фашист зэрыпхъуакіуэхэм
хахуэу зэралэщізтам къыхэкіыу абы
къыхуагъэфэщащ «1941 - 1945 гъэхэм
екіуэкіа Хэку зауэшхуэм Германием
зэрыщыгтекіуам» папщіэ», «Хэку зауэшхуэм Текіуэныгъэр къызэрыщытхърэ
илъэс 20 ирокъу», «Совет Армэмрэ Флотымрэ илъэс 20 ирокъу», «Совет Армэмрэ Флотымрэ илъэс 40 ирокъу»,
«СОСР-м Іэшакіз ээщізуэзда и къарухэр
илъэс 50 ирокъу» медалхэр.
Къэрал кіуэці Іуэхуэмкіз органхэм
къулыкъур щыщрихьэкіз зэманым
щіэлхъаджащіз шынагъуз дыдэхэр
къыщаубыдым ліыгъэрэ хахуагъэрэ
рал кіуэці къулыкъум и полковник Данилов Павел къыхуагъфэшащ «Вагъуз
Плъыжъ» орденыр. Илъэс куэдкіз зэрылэжьам къыпэкіузу къратащ «За боевые заслуги», «За безупречную службу» 2-нэ, 3-нэ нагънщэ медалхэр. Абы
огъэгур зыгъэщіэрэщіахэм ящыщт и
лэжыгъэфіым папщіз къыхуагъэфэ
шя «За оболестный тоху» медалхэр. бгьэгур зыгьэщІэрэщІахэм ящыщт и лэжьыгьэфіым папщіэ къыхуагъэфэща «За доблестный труд» медалхэр. Апхуэдэуи абы иратащ Къэбэрдей-Балькъэр АССР-м и Совет нэхъыщхьэм и президиумым и Щіых тхылъыр. И лэжьыгъэм щиіэ ехъуліэныгъэхэм папщіэ 1957 гъэм къыфіащащ «МВД-м

щіз 1957 гъэм къыфіащащ «МВД-м щіыхь зиіз и лэжьакіуэ» ціз лъапіэри. Мис алхуэдэ гъузгуанэ кулщіафіз къззыкіуауэ нобэ зи ціз къитіуа хабзэхъумэ икіи Хэкум и хъумакіуэ гъузэджэхэм я къекіуэкіыкіахэри, я іуэхущіафэу щытахэри мыкіуэдыжыну тхыдэм къыхэнэнущ, полицэм и лэжьа кІуэхэми, республикэм щыпсэухэми ящымыгъупщэну. Ахэр Хэкум псэемыблэжу къулыкъу хуэщІэн зэрыхуейм и щапхъэщ.

Зыгъэхьэзырар **УЭРДОКЪУЭ Женя**ш.

Текіцэныгъэр къытхцэзыхьахэр

Зэманри зыпэмылъэщ Іуэху-гъуэшхуэхэр тетщ мы дунейм. КІуэ пэтми нэхъ ІупщІу зыхыбощіэ абыхэм я инагъыр, ціыху оощіз асыхэм нинагыр, цыху-бэм и къэкіуэнум папщіз мы-хьэнэуэ яіар. Апхуэдэхэм ящыщщ 1941 - 1945 гъэхэм екіуэкіа Хэку зауэшхуэр.

СЫТ ДЭ тщІэр зауэм теухуауэ? Зауэр гузэвэгъуэщ, гуауэщ, нэпсщ. Унэ къэс я бжэм теуlуащ ар, дэтхэнэми гуlэгъуэр ирихьэу: анэхэм яфіэкіуэдащ я къуэхэр цІыхубзхэм - я щхьэгъусэхэр, бийхэр адэншэ ищІащ. ЦІ мелуанхэр пхыкІащ а жы нымэм, гугъуехь Іэджэхэр ягъэващ, ауэ къэмыланджэу текіуэныгъэр къахьын яхузэфіэкіащ. Ар и щыхьэтщ зыхущіэкъур, езыр ар и щыхьэтщ зыхущіяскур, езыр зэрызахуэр зыщі э ціыхум хузэфіэмыкіын дунейм зэрытемытым. Хокум къышхьэщыма за-уэлі хахуэхэр псэущ иджыри, махуэ къэс абыхэм я бжыгьэр нэхъ мащіэ хъуми. Ціыху акъылым ехьумэ ди нэхъыжьыфіхэм я дучаей тетикіам в хаучагъзм телуу ней тетыкlам, я хахуагъэм теухуа гукъэкlыжхэр. Атlэ гуапагъэм, мамырыгъэм, цlыхугъэм дыхуагъасэу ахэр ди гум ирырелъ.

хуаг ьасэу ахэр дигум ирырыгы.
Зауэм теухуа Гузхухэр дэ нэхъыбэу къызэрытщіэр тхылъхэрш, ауэ зауэ гъуэгум пхыкіа
ціыхухэм я гукъэкіыжхэр ауи пэхъунукъым абыхэм. Къэсынущ лэман Хэку зауэшхуэр зи нэгу щ!экlахэм ящышу зыри мыпсэу-жу. Аращ абыхэм я хъыбархэр дыхуэсакъыу тхъумэн, къытщіэ-хъуэ щіэблэм едгъэщіэн щіы-

Ди лъахэгъуу мин 60-м щІигъу пэщіэтащ нэмыцэ зэрыпхъуа-кіуэхэм, ахэр Хэку зауэшхуэм и фронт псоми Іутащ. Бийм езауэрт псори, зыщыщ лъэпкъым, зэрихьэ диным емылъытауэ. Абыхэм ящыщ куэд я благъэ-хэмрэ Іыхьлыхэмрэ къахуэкІуэ-

Куэдым лыгъэ щызэрахьащ, куэди хэкіуэдащ Сталинград деж щекіуэкіа зэхэуэ гуащіэм, апхуэдэуи Белоруссием и тІасхъэщіэх гупым хэтахэщ. Махуэ 900-кіэ нэмыцэ зэрыпхъуа-кіуэхэм яіыгъа Ленинград зыхъумахэм ящыщащ ди щіалэхэр, Москва и деж щекіуэкіа зауэ гуащіэм я зэфіэкі къыщагъэлъэгъуащ. Кавказыр къазэун папщІэ гыраш, караказыр кызуун ганшы гитлерыдзэм иригъэкіуэкіа ебгъэрыкіуэныгъэхэм ліыгъэш-хуэрэ къару мыкіуэщірэ къащыхуэрэ кьару мыжгуалдэм, ахэр зы дакъикъи я гъащіэм щысхьа-къым. Къэбэрдей-Балъкъэрым и къуэ пажэхэмрэ ипхъу хахуэхэмрэ ящыщ куэдым я псэр щатащ ди къэралым и хуитыныгъэм. КъБР-м и Архив ІуэхущапІэм

тхыдэшІэм и дэфтэрхэмкІэ и доргорожного и центрым и управленэм щызэ-хуэхьэсахэм я нэхъ къулейщ КъБР-м егъэджэныгъэмкlэ щlыхь

зиіэ и лэжьакіуэ, тхыдэ шіэнызиіз и лэжьакіуэ, тхыда щізныгьэхэмкіз кандидат Хьэкіуаща Евгений (1928 - 1993) и фонд №Р-972-р. Письмохэр, дэфтэр-хэр, картэхэр, сурэтхэр-тхыльымгызэм къатощ тхыдэ псо. Хъыбар кіапэльапэу фронтым къикіахэм я фіыгъэкіэ хэјущыіу хъуащ лыхъужьхэм я гьащізм щыщ хъужьхэм я гъащізм щыщ Іыхьэхэр, я ліыгъэр. Фронт пись-моуэ Хьэкіуащэм зэхуихьэсахэм (ахэр томи 7 мэхъу, напэкіуэці (ахэр томи 7 мэхъу, напэк|уэц| 800 къызэщ|аубыдэ) къахы-боджыкі Іуэхушхуэ, ціыху гъа-щ|эу, дуней тетыкізу, гупсысэкізу щ|эблэм зэи ящыгъупщэ мыхъу-нухэр, зи піыгъэр цалхъэу къад-гъузгурыкіуэн хуейхэр. Абы къы-хощ Къэбэрдей-Балькъэрыр хъммых 37-км газ «хлярай».

хощ къэоэрдеи-ъалъкъэрыр яхьумуя 37-нэ дэз къудейм щыщ сэлэтрэ офицеру минийрэ щит-хум щІнгъу зэрыхэкІуздар. Белоруссием и Коммунист партым и Центральнэ Комитетым и деж щылажьэ Партым тхыдэмкІэ и институтым и дэфтэр хъума піэм Хьэкіуащэм къыщигъуэтащ белорус тіасхъэщіэххэм я гъуса ди хэкуэгъухэм ліыгъэшхуэ зэрызэрахьам щыхьэт техьуэ тхы-лъымпіэхэр. Псалъэм и хьэтыр-кіэ, абыхэм ящыщщ Мэрзэхъу къуажэм щыщ Шэвлокъуэ Аман.

ЧЭРИМ Марианнэ.

Зэхэуэ гуащіэм уіэгъэ хьэлъэ щыхъуа щіалэр нэмыцэхэм я гъэр хъури гугъущэ ирагъэхьат. Концлагерым къикІуэсыкІыжа иужь, ар яхыхьащ Белоруссием и иужь, ар яхыхьащ ьелоруссием и гіасхъэщізххэм икіи и ныб-жьэгъуу бийм яіэщізкіуэдахэм ялъ ищіэжынымкіэ хузэфіэкі кьигъэнактыым. Белорус мэзхэм нэмыць куэд щізэыукіыхьа ди хэ-куэгъухэм ящыщщ Кульчаев Ма-хьты, Боровицкий Иван, куэжей пры даранов Иван сыма на-Таранов Иван сымэ, нэ-

гъуэщІхэри.
Ди къэралым и къалащхьэ Москва зыхъумахэм яхэтащ и гъащіэр иухыху фашистхэм ерыщу япэщіэта командир хахуэ Елокъуэ Хъанджэрий, Нало Ахьмэдхэан, Накуэ Михаил сымэ, нэгьуэщіхэри. Адрей лъэпкъхэм къахэкіахэми хуэдэу, адыгэ куэд хэташ революцишым я къалэ Ленинград хуит къэщыжыным. Апхуэдэхэщ Совет Союзым и Лыхъужьхэу Байсултанов Алимрэ Иуан Хьэсэнрэ, хы кхъухьлъа-тэзехуэ КІэфо Арсен, Къэзан Мухьэмэд, Ахэмын Дмитрий, Мокшин Николай сымэ. Севастополь и щхьэхуитыныгъэм щізаз-уащ капитан Джатэжьокъуэ Хьэжпагуэрэ абы и зауэліхэмрэ.

Совет Заполярьем гитлерыдзэр уэгум иту щызэтезыкъутамя яхэтащ Прохладнэ къалэм
щыщ, Совет Союзым и Ліыхъужь
Диденкэ Николайрэ Старэ
Шэрэдж къыщалъхуа Хьэмдэхъу
Баширрэ. Ди къэралышхуэм и
ищхъэрэ Грунапкъэхэр зыхъумэ
ищхъэрэ Дзэ-Хы флотым и унафэщју щытащ Прохладнэ къалэм къыдэкіа Головко Арсений.
Сталинград эыхъумахэми яхэтащ ди хэкуэгъухэр: Бозийхэ Кушбийрэ Ахъмэтрэ, Мэлбахъуэ Тимборэ, Шыбзыкъуэ Къэралбий,
Соттаев Адэлджэрий, Совет
Союзым и Ліыхъужьхуу Кузнецов
Василийрэ Атаманчук Григорий-Совет Заполярьем гитлеры-

Союзым и лівькужьху кузнецов Василийрэ Атаманчук Григорий-рэ, нэгъуэщі куэди. Бийм и гъуэ Берлин щыхэкіуэ-да гвардием и командир, майор Наурыз Мамышэ Текіуэныгъэ Иныр къзтхыыным зы махуэ закъуэ и вжу и псэр итащ.

Франджы коммунистхэм я гъу-сэу франджы щІыналъэм нэ-мыцэхэм щезэуащ УнащІэ Сэ-

Нэмыцэ зэрыпхъуакіуэхэм пэщІэтахэм яхэтащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и бзылъхугъэ ха-Абыхэм ящыщ куэд, хузжэр. Аоыхэм нщыщ куэд, Іэщэр яІэщІэлъу, япэщІэтащ фа-шистхэм. Апхуэдэхэщ Шыхъуэ Бализэ, Уэрэзей Тамарэ, Эбзеевэ вализэ, уэрээси тамарэ, эозенвэ Хьэлимят, Бородаевэ Дарье, Грудцинэ Антонинэ, Сасыкъ Ма-рие, Жанказиевэ Софие, Къума-хуэ Хужьэ, Шортэн Таужан, Пав-ловэ Клавдие, Кіуэкіуэжьээ Фатіимэрэ Марьянрэ, нэгъуэщі

Кърымыр хуит къышашІыжым. 1943 гъэм и дыгъэгъазэм, лыхъужьыгъэ зэрихьэу хэкlуэдащ зи ныбжьыр илъэс 28-рэ хъу, Совет

Союзым и Ліыхъужь, гвардием и капитан Къанкъуэщ Ахьмэдхъан. 1944 Карель фронтым щаукащ Къэхъун къуажэм къыдэкіа колхозхэт. фашист офицеррэ сэлэту 86-рэ зыукІа снайпер Іэзэ Жамборэ Щэуал.

Зауэм и етіуанэ илъэсыр екіуэ-

кІырт ТхьэмлІокъчэ Хьэсэн лагъымхэр зыкіэрищіэу бийм и тан-кым зыщыпэщіидзэжам. Иужьы-Іуэкіз къуршыбгъэм хуэдэ Багъ Абу Гостеллэ Николай ейм ещхь ліыгъэ зэрихьащ, танкист Апажэ Хьэмид нэмыцэхэм я аэродро-

Хьэмид нэмыцэхэм я аэродро-мым епцьпіэри, кхъухьльатэу 12-рэ зенит іэщэу 3-рэ игъэсащ. Къэбэрдей-Балъкъэрым и 115-нэ шуудээм и политрук Хьэгъэ-жей Тіалэ и зауэліхэр щіыгъуу фашист куэд дыдэ ээтриукіащ икіи езыр хэкіуэдащ. Абы и щіыфэм уіэгъэ пщыкіубл те-пъаш. лъащ.

Лыгъэ ин зэрахьащ щэхурылажьэ Осанов Хьэсэн, цыхубэм и лъыщэжакүуэхэу Козуб бэм и лъыщіэжакіуэхэу Козуб Шурэ, Алибеков Мустэфа, Ма-гон-Бобровскэ Ларисэ, Тимошен-кэ Рае, Майсурадзе Женя, пио-нер-тіасхъэщіэххэу Шаваев Хьэ-мидрэ Ковалёв Алёшэрэ, нэ-гъуэщі куэдми. «Къэбэрдей-Балъкъэр Рес-

«къзозрач-валька» г ес-публикэм и цІыхухэр хэкупсэу гъэсэн» программэр гъэзэщІэ-ным ипкъ иткІэ, КъБР-м и Архив фед и мејшедихт мејпајшухеуј тэрхэмкіэ и центрым и управлен нэм щіэх-щіэхыурэ къызэре-гъэпэщ гъэлъэгъуэныгъэхэр. Абыхэм утыку къыщрахьэ дэфтэр гъэщіэгъуэнхэр, апхуэдэхэм тра-ха сурэтхэр, курыт еджапіэм щіэсхэм папщіэ дерс зэіухахэр ирагъэкіуэкі, студентхэм лекцэ къахуоджэ. 1995 гъз

1995 гъэм управленэм зэхуи-хьэсащ 1941 - 1945 гъэхэм екlуэкlа Хэку зауэшхуэм КъБР-м щыщу хэтахэм, тылым и лэжьакіуэхэм концлагерхэм исахэм я дэфтэр хэр, письмохэр, абыхэм я гу-къэк ыжхэр. Псэри зэхэту абыхэм я бжыгъэр 303-рэ мэхъу. Іуэху-щапіэм и лэжьакіуэхэм нобэми зэхуахьэс апхуэдэ хьэпшыпхэр. Псалъэм и хьэтыркіэ, 2015 гъэм ветеран 21-м зэгурыіуэныгъэ иращіыліащ зэхуахьэсхэм хагъэхьэн папщіэ я дэфтэрхэр къратын хуэдэу. Ар Іуэхушхуэщ абыхэм я ліыгъэм къытщіэхъуэ щіэблэр щыгъуэзэным щхьэкіэ. щізолар щыгьузазным щхьакіа; Архивым иратахам яхэльщ ор-денхэмрэ медалхэмрэ я удосто-веренэхэр, фіьщіа, щіыхь тхыльхэр, хъузхъу тхыгьэхэр, сурэтхэр, Хэку зауэшхуэм хэта-хэм ятеухуа тхыгьэхэмрэ тхыль-хэмрэ.

НэгъуэщІ лъэпкъ куэдми хуэдэу, адыгэхэм я тхыдэм гузэвэгъуэу къыхэна Хэку зауэшхуэм илъэс 80-м нэблагъэкІэ пэжы-НэгъчэшІ жьэщ иджыпсту псэу щіэблэр. Абыхэм я къалэныр ди лъахэр зыхъума зауэліхэм я фэеплъыр ягъэлъэпіэным и закъуэкъым, атіэ ди тхыдэм пщіэ хуащіу къз-гъэтэджынри я пщэрылъщ. Тхузэфіэкіын хуейщ Текіуэныгъэ Иныр къытхуэзыхьа сэлэтхэмрэ абыхэм сыт и лъэныкъуэкlи ядэlэпыкъуа цlыхухэмрэ тщымыгъупщэу, адыгэм къыддекіуэкі хабзэмрэ нэмысымрэ тхъумэу

Зыгъэхьэзырар **ИСТЭПАН Залинэ**щ.

Ди щізджыкіакіуэхэм мызэ-мытізу ізмал яіащ «Къэбэрдей-Балькъэрым и зэхуэхьэсакіуэхэм я зэгухьэныгьэм» хэт Тхьэ-къуахъуэ ізуес республикэм и тхыдэмрэ и щэнхабээмрэ теухуауэ игъэхьэзыра пощт хуэјухуэщізхэр зрагъэльагънун. «Адыгэ пса-льэр» илъэсищэ зэрырикъумрэ накъыгъэм и 9-м дгъэльапіз Текіуэныгъэм и махуэмрэ зэригъзуіури, ізуес иджы къыди-гъэкіащ ди газетым щылэжьауэ Хэку зауэшхуэм хэкіуэда ціыху зыбжанэм яхуэгъэфэща открыткэ. зыбжанэм яхуэгъэфэща открыткэ.

ДАМЫГЪЭМ и Іуплъапіэм щыбольагъу Хэку зауэшхуэм хэту зи псэр Текіуэныгъэм щізэыта дилэжьэгъу нэхъыжьхэм я ціз-унэцізхэр. Тхыгъэ кізщіым дыкъыщоджэ: «Ленин гъуэгу» газетым и журналист-хэу Хэку зауэшхуэм (1941- 1945) хэкіуэдахэр: Абыдэ Залымхьан Нухь и къуэр, Бжьэдыгъру Шамсэдин Мусэ и къуэр, Къардэнгъущі Хъалид Шухьиб и къуэр, Шыд Ибрэхьим Хьэцу и къуэр, Шыгъушэ Пщыкъан Жанхъуэт и къуэр». Абы и щіыбагъым къыдэтщ «Полк уахътыншэм» ланкоуэт и коуэр». Асы и щыска вым къвидат «полк уахы выпшэхэ» хэт ныбжьыщізхэм къзувыхьа Текіуэныгъэм и фэеплъыр. Открыткэр гъзщізрэщіащ «Адыгэ псалъэ» газетымрэ «КъБР-м и эзхуэхьо-сакіуэхэм я зэгухьэныгъэм» я дамыгъэхэмкіэ. Къинэмыщіауэ, абы и сакіуэхэм я зэгукьэныгъэм» я дамыгъэхэмкіз. Къинэмыщіауэ, абы и ижьырабгъу лъэныкъуэм тегъэуащ ди газетыр илъэси 100 зэрырикъур къэзыгъэльагъуэ илъэс бжыгъэхэр: «Адыгэ псалъэ»: 1924 - 2024». Абдеж дыдэм, нэхъ илъабжьојуэу открыткэр Пощтым щитыпщ махуэмрэ щхьэусыгъуэмрэ къэзыгъэлъагъуэ мыхъурым къыхэјущіыкіа псалъэхэри къытощ: «Къэбэрдей-Балъкъэрым и ліыхружжэр». Урысей. Налшык. 08.05.2024».

Зи гугъу тщіы открыткэм хуэду Тхьэкъуахъуз Ізуес 200 къыдигъзкіащ. Газетым и илъэси 100-р щыдгъэлъэпіэну мэкъуауэгъуэр къэмыс щіыкіз, а махуэм егъэщіыліа нэгъуэщі дамыгъэхэри хъэзыр хъчми!!

Къалэмымрэ Іэщэмрэ зи фэеплъхэр От жого

Адэшхуэм и лъэужь

1941 - 1945 гъэхэм екіуэкіа Хэку зауэшхуэм ліыхъужьу хэта адыгэліхэм ящыщщ Абыті зулхьэчим Мурадин и къуэр (1917 - 1960). «Куэд къэзымыгъащізу куэд зылэжьа» зыхужаізхэм ящыщщ ди лъахэгъу щыпкъэр. Илъэс 43-рэ фізкіа къигъэщізну къызыхуимыуха адыгэ щіалэм а зэман кіэщіым къриубыдзу хузэфізкіащ куэдым илъэси 100-кіи ялъэмыкі Іуэхуэхэр. Зи дэтхэнэ махуэри іуэхуфікіэ гъэнщіауэ псэуа Зулхьэчим, зауэлі хахуэм, лэжьакіуэшхуэм, хэкупсэ нэсу зи гъащіэр езыхыхым, и ціэр куэдым ящыгъупщакъым ноби. 1941 - 1945 гъэхэм екіуэкіа

БАХБСЭН щіыналъэм хыхьэ Зеикъуэ адыгэ къуажэшхуэм къыщалъхуащ Абытіэ Зулхьэчим. Абы и адэ-анэхэу Абытіэхэ Мурадинрэ Чэбыхъанрэ (ар Ахъмэтхэ япхъут) бынитху яіащ: Башир, Нуралий, Зулхьэчим, Шэмхьун, хъыджэбз закъуэ Шамкъыз. Алхуэдэ бынунагъуэшхуэм къыхэкіа Зулъкъэчим гуащіэдэкі лэжьыгъэм и гугъуагъыр, Іэпкълъэпкъым къекіуэ пщіэнтіэпсым и шыугъагъыр пасэу зыхищіаш. Атіэми ар къыпикіуэтакъым гъащіам къыпигъэтіылъ льэпощхьопохэм, абы и гугъуехьхэми зэрыпхыкіыфын къарурэ акъылкіз Тхьэшхуэр къыдэіэпыкъуащ.

Тхэмшхуэр къыдэіэпыкъуащ.

Хэку зауэшхуэр къыщыхъеям щыгъуэ, щіалэщіэр щыла-

Тхызшуэр кыздаlэпыкыуаш. Хэку зауэшхуэр кызшыхыгым шыгыуэ, щалэщар шылажырт Тырныауз вольфрам-молибден комбинатым, ехъуланыгызфакэр зыlэригызкы, шыгхыу, фыыща тхылыхэр кынгызфакэр зыlэригызкы, шыгхыу, фыыща тхылыхэр кылуагызфашау. Кызралыр шыгыка гугыум шихуэм, Абыгам и лэжыхарым нэхыри зригызубгыуаш. «Псори фронтым папша! Псори Текlуаныгызм папша!» кызхуедженыгызхэм щату лажырт абы шыгыуэ зэрыкызралу. Абытамра абы и ныбыруулажыры махуэ кызс хагыхызурт рудауэ кышахым и куэдагым. Абыхэм нэсу кызгурынуэр езыхэм я лэжызкам куэд зэрылызылар. Бийр ди шыналызм гыунагы кышыхуузыум, комбинатыр зууашаш, и ашырагылкыз ууит яшаш нэмышэ зэрыпхызкаууну эрэлыхызүүлэр заводхэм я лэжыгызм шыпашану. Зауэм күзну хуейхэри мымашару кызхыхакаш бгым шылажызым. Абыхэм яхэтт Абыта Зулхызчими.

мымащізу къахэкіащ бгым щылажьэхэм. Абыхэм яхэтт Абытіз Зулхьэчими. Алхуэдэу, 1942 гъэм и жэпуэгъуэм Абытіз Зулхьэчим зауз Ізнатіз псэзэпылъхьэпіэм пэрыуващ. Зэрылажьэм хуэдэ ды-ду, и къарум, и гъащім щымысхьу, зуящ ар. Япэщіыкіз ар пулемётчикыу хэтащ Кавказ Ищхъэрэм бийхэм щапэщіэт 1250-нэ фочауэ полкым. Зэзауэ гуащізхэм хэту уіэгъэ хъури, уізгъэщым щізхуащ. И узыншагъэр ефізкіуэжа нэужь, сэлэт хъыжьэр Белорус, Прибалтикэ фронтхэм щыззуащ, ліыгъэ къигъэлъагъуэу. 1944 гъэм командованэм и унафэ хэхар игъэ-защізу, Зулхьэчим уізгъэ хьэлъэ хъуащ, ауэ аргуэру (иджы етхуанэ) абы и псэр къихъумащ Тхьэшхуэм. СССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и Президиумым и унафэкіз 1944 гъэм и бадзуэг-тьуэм абы къратауэ щытащ «Хахуагъэм папиціэ» медалыр. А дамыгъэр зыхуагъэфащэр ліыгъэшхуэ къызыкъуэкі зауэлі-хэрат.

хэрат. Мазитхум нэскіэ уіэгъэщым щіэльа нэужь, езыр щіэльэхэрат. Мазитхум нэскіэ уіэгъэщым щіэлъа нэужь, езыр щіэлъэ-
Іуами, фронтым Іуамыгъэхьэжу, Абытіэр унэм къагъэкіуз-
жащ. И узыншагъэр нэхъ зэтеувэжа нэужь, Зулхьэчим льэіуат
зәуапіэм игъэзэжыну, арщхьэкіэ аргуэру къыхуадакъым ар.
Бийм зэтрикъута жылэм гъащіэр щызэтезыгъэувэжхэм яхы-
хьащ ар занщіэу. Къуажэ советым счетоводу щылажьэ пэт-
ми, абы игури и псэри Тырныаузкіэ еіэрт. 1946 гъэм и гъатхэм
Зулхьэчим пэрыувэжащ фіыуз илъагъу и Іэнатіэм. Лэжьэни
щіидэзжащ, ціыхуиті-щым я планыр игъэзащіру, и къарум, и
зэфізкіи щымысхьу, и гъусэ адрей убрууакіуэхэри іуэхум
тригъэгушхуэу, хузэщіигъэуіуэу. 1949 гъэм Абытіэ Зулхьэчим
сърупныгъэніры къиухащ техникэ щіаныгьа
зрагьэгъэт инсти-
туту Свердловск дэтыр, «щіыщіагъ бгылъэ лэжыыгъэхэмкіа
мастер» ціар иізу рудникым къигъэзэжащ икіи щытхъушхуэхэр
хуагъэфащэу лэжьыш.
Алхуэдэ лэжьыгъэфіым къигъэзэжащ икіи
щытхъушхуэхэ
ящыщщ «Металлургие
щхъузкіэплъыкіэм
щекіуэкі социалист
зэхьэзэхуэм и отличник» дамыгъэр, СССР-м металлургие
щхъузкіэплъыкіэмкіа и министрым и
1 зыщіэль
щыхьэт
тыльыр, Ленин орденыр - къэральям и
дамыгъэ
якъраль
рыкьэт
тыльыр, Ленин орденыр - къэральм и
дамыгъэ
якъраль
тыльыр, Ленин орденыр - къэральм и
дамыгъэ
якъраль
тыльны
лыкърт
тыльны
лыкърт
тыльныр
лыкърт
тыльныр
лыкърт
тыльныр
якъральный
лыкырт
лыкыр
лы

ціэр Къыфіащынуи. Аоытіэ зулкьэчим ціыхуоэм н дзыхь кърдагьэзри, хахауэ щытащ КъБАССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и депутату.

Жылагъуэм апхуэдэ пщіэшхуэ щызиіэ, ціыхугъэ инрэ зэфіакіышхуэрэ зыбгъэдэлъ адыгэліым унагъуэ дахи иухуат. Лэжьыгъэм щызыіэригьэхьа ехъуліэныгъэ лъагэхэм зыкіи япебдзых мыхъун хъугъуэфіыгъуэт ар зи нэхъыжь бынунагъуэшхуэр. Зулхьэчимрэ абы щхьэгъусэ Хъадижэтрэ (ар Унэжхэ япхъут) унагъуэ насыпыфіа икіи быныфіа хъуат. Абыхэм зэдагъуэтащ щіалихрэ зы хъыджэбэрэ: Заурбий, Аскэрбий, Ибрэхьим, Исмэхыл, Мухьэмэд (Исхьэкъ), Ахьмэд щіалэхэмрэ унагъуэм гулъытэшхуэ щызыгъуэту щыта, и анэкъилъхухэм инбои ягъафіа Гуащэгъагърэ.

Гъащіэм, быным яхуиіэ мурадхэмрэ хъуэпсапіэхэмрэ ящышу куэдым хунэмысу, 1960 гъэм щэкіуэгъуэм и 14-м гуузу дунейм ехыжащ Абытіэр. Зауэлі хахуэм, лэжьакіуэ псэемыблэжым и бынхэр, абыхэм къащізувэ щіэблэхрэм рапсэу зыхэтым фіыкіэ къахэщу, куэдым щалхъэ яхуэхъу, я адэм, адэшхуэм и фэеплъ нэхур сакъыу яхъумэу. Зулхьэчимрэ Хъадижэтрэ я щіэблэ дахэр гъэ къэс хэтщ Текіуэныгъэ Иным и махуэшхуэм и рихьэлізу иужьрей илъэсхэм къызэрагъэлэщ «Полк уахътыншэ» пэкіум, я адэшхуэ ліыхъужьым и сурэтыр льагэу яlыгъыу, абы зэрихьа ліыгъэхэм, зэфіиха іуху инхэм иригушхузу.

тамы йидмат

дэрэ къыддекіуэкі хабзэ дахэр, лъэпкъ нэмысыр лом щыціэрыіуэщ. А фіы-гъуэхэм я къежьапіэщ нэхьы-жьыфі зэрыс, абы и псалъэм Пулыдж, пщіэ щиіэ адыгэ уна-гъуэр. «Нэхъыжь теlущіыкіы-піэщ», «Нэхъыжь и нэмысрэ пізці», «пахьыжь и намысіра нахьыщіз и насыпрэ» пса-льэжьхэми къагьэльагьуэ на-хъыжьыр хабээм и къежьа-пізу, лъэпкъ напэу зэрьщы-тыр, ар зылъытэ нахъыщізм и Іуэху фІы зэрыхъунур, насыпи къызэрыхудэкІуэнур.

ТЭРЧ шІынапъэм Хьэпціей жылэжьым Щоджэнхэ я унаг льэпцией жылэжыым цылгау Щоджэнхэ я унагъуэшхуэр ящыщш апхуэдэ фіыгъуэкіэ, нэхъыжьыфікіэ, Тхьэр зыхуэуп-сахэм. Унагъуэм я анэ, анэшхуэ, гуащэ, гуащэшхуэ Щоджэн сахэм, энаг вузм н анэ, анэшхуэ, гуащэ, гуащэ, муээ Щоджэн Къарэщ (ар Чэримхэ япхъущ) быным, абыхэм къащізува щіэо-лохэм я дунейр яхуэзыг-ээнохур, гъащіэр ящызыг-ээпсынщіэр, гъащіэр ящызыгъэпсынщіэр, яхуэзыгъэІэфІыр. Мы махуэхэм нэхъыжьыфІым хуагъэльапІэ къыщалъхуа и махуэшхуэр.

ГъащІэ гъуэгуанэ кіыхь Гъащіз гъузгуанз кіыхь, куп-щафіз, іухутгъуз зэмылізужыз-гъуз куэдкіз гъэнщіа къызэпи-чащ Къарэ. Ар 1934 гъэм и на-къыгъэм Хээпціей къыщалъ-куащ. Ди къэралыр псэукізщіз мардэхэм тетуерарэ совет хабэз-щізхэм тету гъащізр щиухуз лъзкъэнэти, щыщізныгъэхэмрэ льахьэнэти, щыщіэныгьахэмрэ гугьуехьхэмрэ мымащіэми, фіым щыгугьыу махуэщіэм пежьэрэ ялэжьар яфіэмащіэу жэщ къатехьуэу гьохэр зэкіэльагьакіуэрт ціьхубэм, къэкіуэну насыпым я гур хуэпабгьэу. Апхуэдэ дунейт зытетыр Къдрэ Апхуэдэ дунеит зытетыр Къарэ пщаща ціькіури. Еджэным зи нэ къыхуикіыу ар зыублагъащіэ сабийт ар, Хэку зауэшхуэр къыщыхъеям щыгъуэ. Зэрыкъэралу зыхэхуа гузэвэгъуэр ягъэващ Чэримхэ я унагъуэми. Къари хиубыдащ «зауэм и бынкіэ» зэтая шіабгозм джа шІэблэм.

Хэку зауэшхуэр иухыу къэралым мамыр псэукlэр щызэтрауlэфlэжа нэужь, Къарэ, адрей хьэблэ ныбжьышІэхэми дэу, щеджащ жылэм дэт курыт школым. Пщащэ дахэу, зэкlужу къэхъуар балигъып!э иувэри, к вэх вуар оалиг вышэ шувэрил, хъыджэбзыфіым зэрихабзэу, унагъуэ ихьащ. Абы щхьэгъусэ хуэхъуащя къуажэм дэс Щоджэнхэ я щалэхэм я нэхъыф Хьэхэ я щалэхэм я нэхсыф! Хьэ-мыщэ. Зэщхьэгъусэхэм унагъуз дахэ яухуащ, зэгуры!уэрэ зэдэ-!уэжрэ илъу, пщ!эрэ нэмысрэ щызек!уэу. 1953 гъэм унагъуэм къихъуащ тепы!э ямы!зу псори зэжьа щыпэлъхур, Полинэ зы-ф!аща хъыджэбз ц!ык!ур. Угъурфіаща хъыджаоз ціыкіур. Угъурльнуэ дунейм къытехьа пщаща ціыкіум куэд дэмыкіыу къыкіэльыкіуащ Хьэмыщэрэ Къарэрэ зэдагъуэта адрей бынхэри: Валерэ, Кларэ, Зэлэдин, Аулэдин, Мухьэмэд сымэ. Тхьэшхуэр алхуэдэ фіыгъуэкіэ

къахуэупсауэ къызыщыхъу зэщ-хьэгъусэхэм бынхэр япІырт, гугъэ дахэхэмрэ хъуэпсапІэ нэхухэмрэ хагъэшу. Зи Іуэхухэр зэдэзыщІэ, зи гугъуехьхэри зэдэзыгуэш зэщхьэгъусэхэм я гугъапіэ псо-ми зэгъусэу нэсыну Тхьэм иухатэ-къым. Куэдри мысымэджауэ 1974 Ди нэхъыжьыфІхэр

Дунейм и нэху

гъэм Хьэмыщэ дунейм ехыжащ. Дауи, ар гуауэшхуэт Щоджэнхэ я унагъуэм дежкіэ. Щхьэтепіэншэу, бынихыр зыхуей хуигъэзэн хуейуэ къэнат Къарэ, я жьауэр ящхьэщыкІат сабийхэми. Балигъыпіэ иуварэ унагьуэ хъуауэ абыхэм яхэтыр Полинэ закъуэт. Быным я нэхъыщіэ Мухьэмэд илъэситхум иту арат...

ильзситхум иту арат...
Гуауэр къыщытепсыхэм, Алыхым къару къыхилъхьэри, и
лъэр щјэмыхуу, и гур мыкіуэду
псэуным пищащ Къарэ. Анэ
гумащіэм, унэгуащэ нэсым
иджы гъащіэм щызыхуигъэувыж къалэн нэхъыщхьяхэм
яшышт бынып заучей учэгъэзаящыщт быныр зыхуей хуэгъэзэныр, абыхэм гъэсэныгъэ нэс ящыщт оыныр зыкуем кук ейр. Быхэм гъзсаныгъв нас ябгъэдэлъхьэныр. И щхьэгъусэр формузду, Къарэ и дунейр ирихьокащ быным, абыхэм къыным я къэхъугъуз зэманым анэм и фэм дэякар зыщар Алыхъ закъуэращ. Абы и гъащіэм хэтащ гугъуехькіэ гъэнщіа махуэхэри, жеиншэ жэщхэри, гупсысэ хьэлъэхэм шызэшІиІыгъэ

зэманхэри. А псоми пэлъэщащ Къарэ, Тхьэшхуэм и Іэмыркіэ. Нэхыжьхэр и дэlэпыкъуэгъуу, Къарэ хулъэкlащ быныр зэщlипlэн, дэтхэнэми щlэныгъэрэ зэрып-сэун lэщlагъэрэ яригъэгъуэтын, унагъуэ щхьэхуэу игъэтІысыжын. Бынхэм яхэтщ медицинэ лэжьа-кІуи бухгалтери, егъэджакІуи

ынды мэл медиций элжаануи гъзсакіуи, бухгалтери, егъэджакіуи гъзсакіуи, нэгъуэшіхэри. Къарэ нобэ ирогуфіз, ирогушхуэ и бынхэм, абыхэм я щізблахэм ящыщ дэтхэнэми я ехъулІэныгъэхэм, текІуэныгъэ ехьулгэны бэхэм, тектуэны бэ цыктухэм. Къыхэдгъэщынщи, нанэ, нанэшхуэ Тумахуэм къы-щтэуващ къуэрылъху-пхъурылъ-

хуу 11. Абыхэм я быныжу сабий 11 илъэгъуащ Къарэ. Анэм, анэшхуэм и гур хохъуэ и щІэблэр къызэхуэсыжарэ къепщіэкіауэ къыбгъэдэсу щилъагъум деж. Щоджэнхэ благъэу ягъуэтахэри фіы защіэщи, абый и псэр догу-

фіы защіэщи, абый и псэр догу-фіз Къарэ. Къэрал гульытэ льагэ игъуз-тащ Къарэ и гугъуехьхэм. Бы-ныфі зыпіа, щіэблэфі къызы-цізува Щоджэн Къарэ къратащ «Анэ-ліыхъужь» къэрал дамы-гъэ льапіэр. А пщіэ льагэм щыгуфіыкіащ Къарэ и уна-гъуэшхуэм исхэр, гурэ псэкіз къыдаіыгъащ ар благъэхэмрэ Іыхлыхэмми. Іыхьлыхэмри.

- Зи ныбжыр илъэс 90 ирикъу ди мама, нана, нанашхуэм пщізшхуз худощі, фіьуэ дольагъу. Ди нэхъыжьыфіым и ущиехэр льапіэщ унагъуэм ис дутхеням и дежкій, дохъуэхъу узыншэу иджыри куэдрэ дяпэ итыну, быным, абыхэм я щівблам я гуфізгъуэ, насып ильагъуну, - жеіз Къарэ и нысэхэм ящыщ Заремэ. - Ди мамэ дыщэм хэлъ гуапагъэмрэ Іздэбагъымрэ, малъхъэдисым хуэдэу, унагъуэр дызэрегъэбыдыліэ. Ар ящыщ гьащіэр къызэрыпхуэрт Зи ныбжьыр илъэс 90 ирикъу ящыщ гъащІэр къызэрыпхуэуп-

ящыщ гъащіэр къызэрыпхуэуп-сэфыну фіыгтэуахэм. Алхуэдэу и илъэс 90-м иро-кьэліз Щоджэн Къарэ. Нэхъы-жьыфіым къыдогуфіз, къыдо-гушхуэ и унагъуэшхуэр, и Іыхьлы-хэр, благъэхэмрэ гъунэгъухэмрэ. Дэри дохъуэхъу бзылъхугъз Іума-хуэм. И бынхэм, и къуэрылъху-лхъурылъхухэм я лъагъуныгъз-рэ гулъытэрэ щымыщізу и дэ-туэнэ махуэри ирихъэкіыну, и щіэблэм я дунейр яхуигъэнэхуу куэдрэ псяуну ди гуапэщ. куэдрэ псэуну ди гуапэщ.

ЖЫЛАСЭ Маритэ.

Зэманым жьы хуэмыщІ уэрэд

Абы щыгъуэ дзэм къулыкъу щыс-щІэрт, университет нэужьым армэм сраджауэ. Дагъыстэным щІыр щы хъейри къулейсызыгъэ зыкъом къа хъеири къулеисызыгъэ зыкъом къа-куихьати, гузэвагъуэ хэхуа ціыхухэм ядэіэпыкъуну кіуахэм ящыщт сэ сы-зыхэхуа частри. Нэхъыбэу дызэлэ-жьыр ухуэныгъэ зэхэкъутахэр зэфіэ-гъзувэжынырт. Дауи, пхужыіэнутэ-къым дызыхуей дыхуэзэу. Жэщым дыщыжеин дгъуэтрэ ерыскъыкіэ лей къыттемыхьэмэ, къзтлъыхъуэшхуи щыіэтэкъым. Дыкъыщыдэхуэ тіэкіухэм деж щхьэж и щхьэ зэрыхутегъэужт.

АПХУЭДЭУ здекlуэкlым, махуэ гуэрым сэлэт гупыф1 стадионым дашащ хабзэхъумэхэм дыдагъэ Іэпыкъуну. КъызэрыщІэкІамкІэ, а махуэм Мэхъэчкъалэ зэрыщізкіамкіз, а махуэм Мэхьэчкьалэ къыщызэіуахынут щэнхабээмрэ гъуазджэмкіэ Урысейм и махуэхэр. Щхьэж и щытыпіэр дагьэльагъуу стадионым дыхагуэша нэужь, куэдрэ зысплъыхынуи сыхунэмысу, зэуэ гу льыстащ гүфізжу ціыху гупым ядэуэршэр Щомахуэ Амырхьан и нэгу утьурлым. Сыбъэльхари зыкьомрэ сыбгьэлаташ гу жу цыху тулым наусуэршэр щомахуэ Амырхьан и нэгу угъурлым. Сыб-гъэдыхьэри зыкъомрэ сыбгъэдэтащ гу къыслъимытэу. Итlанэ, мы сэлэтри зыхуейр сыт жыхуиlэу, и нэр къыстриубыдэри, дзыхьмыщ!-дзыхьмыщ!у къызэупщіащ: «Арсен, уэра мыр? Сыт мыбы щыпщіэр?» Псори зригъащіэри, тіэкіурэ гупсыса нэужь, къызжиlащ: «Ди рес-публикэм щыщу ціыхуищ дыкъэкlуэн хуеят мыбыи, зи lуэху хуэхъуар си за-къуэщ. Тхьэмахуэкlэ дыщыlэнущи, ухуейуэ щытмэ, ди делегацэм ухезгъэтхэнщи, ди гъусэу къэпкlухьынщ. Фи командирхэм хуит укъащІыныр сэ си lyэхущ». Апхуэдэ ухуэмей щыlэт? Арати, Амырхъан и фІыгъэкІэ ди республикэм и делегацэм сыкъыхэхутащ.

Хьэш Іэхэм Дагъыстэныр хакІухьынут гуп-гупурэ гуэшауи, Амыр-хъан езыр зыхэт гупым сыхригъэтхащ. хъан езыр зыхэт гупым сыхригъэтхащ. Щхьэхуэ дыхъуа нэужь, слъагъухэр си фіэщ мыхъужу, сызыхэхуахэм сахо-плъз: Кажлаев Мурад, Френкель Ян, Барто Агния, Михалков Сергей, Гамза-тов Расул ... ДыздэкІуэнум дынэса нэужь, зи ціэ жаіэурэ сценэм къра-шэхэри, махуэ къэс жыхуаіэм хуэдэу, зи

унэціэ зэхэтх защіэт. Апхуэдиз ціыху уподы ціэрыіуэр мыбы къызэрыщызэхуэсам, шэч хэмылъу, Гамзатовым и фіыщіи хэлът. Усакіуэшхуэ къудейтэкъым Расул, ныбжьэгъу и куэдт, жумартт, гу-шыІэрейт, дэтхэнэ зыми фІыуэ зыкъригъэлъагъуфу. Ар сэри мызэ-мытіэу си нэгу щіэкіат, тенджыз іуфэм дачэ унэ тіэкіу щищіырти, сэлэтхэр дэіэпы-....., щищырги, сэлэтхэр дэlэпы-къуэгъу дызэрыхуэхъуам цlыхугъэ дызэ-хуищlpи.

Псори щыгъуазэт Расул Іэнэм пэрысын зэримыжагъуэм. Мыр щытхэр

дапщэщ жыпізу бгъэщіагъуэрт. Ауз ар нахумыщым къэтэджурэ зэрылажьэр, ціыхухэм я лэжьакіуэ пэрыхьэгъуэм къэбгъуэтыжыну зэрыгугъур. «Ар са дэнэ щысщІэнт, - шхыдэрт Ян Френкель, Расул хуеплъэк ы урэ - и усэм уэрэд къыщыхэтщіыкіым фіыуэ дгъэкіэщіын, зыгуэрхэри зэтхъуэкlын хуей хъуати, депсэлъэну, дыгурыlуэну къытхуэу-быдыртэкъым. Насып диlэти, Расул и щэхум зыгуэрым щыгъуазэ дыхуи-

А псалъэхэм иужькlэ, Расул къыпи-дзыжынум хунимыгъэсу, композиторыр пианинэм бгъэдэтІысхьэрт, и Іэпхъуам-бэ піащэхэр мыпіащіэурэ клавишэхэм оэ піащахэр мыпіащізурэ клавишэхэм грикъузэрти, макь зэпіэзэрыткіз уэрэдыр иришажьэрт. А зэманым «Кърухэр» уэрэджыіакіуэ нэхь ціэрыіуэ дыдэхэм ягъэзащізу щіадзами, езы композиторым хуэдэу зыми хужымыізу къыпфіащіырт. Къедаіуэхэми Ізгуауз зэпымыужкіз къытрырагъэгъэзэжырт, абы иужыкіз утыкум къихъэнухэм къалъымысыжыніауэ ктыпфіигъэщіу. Иптье Сом шіметь блауіація абы пъвыч

Илъэс 50-м щІигъу блэкІащ абы лъандэрэ. А зэманым къриубыдэу мызэмыттэуи яужь сихьат «Кърухэр» адыгэбэякі эзэдээкіыну. Ауэ икіэм зэи схунэгьэсакъым. Иджыщ си мурадыр щызэзгъэхъулІэфар. КъызэхъулІауэ щытмэ.

ГАМЗАТОВ Расул

Кърухэр

Къысфіощіыр сэ зауаем къимыкіыжу Зэуапіэ губгьуэм къизынахэм псэр, Уафэгум ихьэжауэ къру хужьу, Нобэр къыздэсым я хэщіапіэу пшэр.

Уафэгум итщи лъагэу кърук lancep. Блолъэт ешауэ, къаджэурэ блолъэт, А макъым щэхуу кlэлъыджэжу

ди псэр.

Псэхугъуэ дэри щІылъэм

шыдмыгъуэт.

Къуэкіыпіэм хуокіуэр къаджэурэ кърухэр Пшэ хужьым хэкіуэдэжу макъ еш

Сэра къысфіэшіу ираджэжыр ахэм. Топлъызэр си нэр кърухэм гъуэгу

Зэгуэр къэсынщи сэри си ухыгъэр Кърухэм щІыгъуу уэгум сихьэжынщ. ЩІым къытезнахэм къыфхуепсыну

Сылъа Іуэурэ, си гъуэгум

.. хэзгъэщІынщ.

ЗэзыдзэкІар ДЖЭРЫДЖЭ Арсенщ.

Медаль 59-рэ къахь!

Текіуэныгъэ Иныр къызэрахьрэ илъэс 79-рэ зэрырикъур телуэлыгы э илыр кызауракыра ильэс /э-рэ зэрырикыру ягыльалагу кикбоксингымкіэ щіынальэхэм я эзкызэхуу Невинномысск къалэм иджыблагъэ шекіуэкіаш. Абы хэтащ Къэбэрдей-Балъкъэрым. Къэрэшей-Шэрджэсым, Осетие Ищхъэрэ - Аланием, Краснодар, Ставрополь крайхэм, Къалмыкъым я спортсмену 500-м щіигъу.

«ТЕКІУЭНЫГЪЭМ и Кубок» фізщыгъэр зэрихьэу екіуэкіа а зэхьэзэхуэм Къэбэрдей-Балъкъэрым и командэм гупхэм я зэпеуэм етіуана увыпізр къыщихьащ. Ди спортсменхэм дыща медалу 28-рэ, дыжьыну 16, домбеякъыу 15 къахьащ. Командэм и тренерхэр Апажэ Рашид, Шашэ Арсен, Беціыкіу Ибрэхьим, Пэрыт Альберт, Куэшмэнхэ Рустамрэ Иналрэ сымэщ. Мыдрейуэ, Урысейм кикбоксингымкіэ пашэныгъэр къыщыхыным хуэунэтіа зэхьээзхуэу накъыгъэм и 17-м Каспийск къалэм щекіуэкіынум Къэбэрдей-Балъкъэрым и командэ къыхам хэту ціыху 39-м зыкъыщагъэлъэгъуэнущ.

БАТОКЪУЭ Албэч.

Мы тхыгъэр зытеухуар уэрэд жыіэныр зи псэм хэлъ, Налшык къалэм и курыт еджапіэ №33-м и 6-нэ классым щеджэ Афіэунэ

АФІЭУНЭХЭ я бынунагъуэш-АФІЗУНЭХЭ я бынунагъузш-хуэм къмхъуа хъыджэбэ епліанэм псэлъэн зэрыщіидзэу уэрэдым дихьэхащ. Ильэситху щрикъум ар ираташ уэрэд жыізным хуэзы-гьасэ Лий Иринэ. Егъэджакіуэм дэтхэнэ сабийми бгъэдыхьэкіэ щхьэхуэ къыхуегъуэтыф, и гъэсэнхэм ябгъэдэлъ зэфіэккэм зрегъзужь. Ильэсий хъуауэ Алимэ абы и деж макіуэ икіи урысей-псо, дунейпсо зэпеуэ куэдым япэ увыпізэр къыщихьащ. Апхуэдэщ Москва («Твой голос»), Санкт-Пе-тербург («Радуга талантов», «Вдохновение»), Налшык («Шемякинская весна») щекІуэкІа зэхьэзэхуэхэр, нэгъуэщІхэри. А зэпеуэхэм ящыщ зым Алимэ и зэфІэкІым гу къыщылъатэри, 9-нэ классыр къиухмэ, Гнесинхэ я цІэр зезыхьэ институтым щІэ-тІысхьэну ирагъэблэгъащ. Къищынэмыщіауэ, зэпэіэщізу егъэ-джакіуэ къыдэлажьэу и зэфіэ-кіым зригъэужьынуи къыхуагъэлъэгъуащ.

лъэгъуащ.
«Лізужьыр бжьиблкіз мауэ», жаіз. Алимэ и анэшхуэм и анэ
Жубоевэ Марьям ГИТИС-р
кьиухри, театр актрисэу лэжьащ.
Хэт ищізрэ, арагъэнкіи мэхъу
хъыджэбзым щапхъз хуэхъуар.
Алимэ урысыбзэкіз, адыгэбзэ-

Куэдым хуэІэзэщ Алимэ

кіэ, балъкъэрыбзэкіэ, куржыб-зэкіэ, инджылызыбзэкіэ, фран-джыбзэкіэ егъэзащіэ уэрэдхэр. Уэрэд жыіэным къыдэкіуэу, Али-мэ художественнэ гимнасти-кэми зыхуегъасэ. Биологие дерками зыхует вассэ. Биологие дергоыр зыхилъхьэ щымы у фівуэ ельагъу икіи абы ехъуліэныгъэхэр къвщегъэлъагъуэ. Еджапіз нэужьым дохутыр іэщіагъэм хуеджэну и мурадщи, Тхьэм къвхузэпищэ!

АфІзунэ Алимэ мэкъуауэгъуэм и пэхэм Истамбыл зэрыкІуэнум и пажам истамовні зэрыкіузнум зыхуєгьзжазыр, абы щекіузків-ну зэпеуэм пхыкіащи. Алимэ и за-къуэщ Урысейм и цізків ира-гьэблэгьар, зэпеуэм ягьзжа ви-деохэм еплъа нэужь. Шэч къытетхьэрктым ди хэкуэгтэу хъыджэбз цlыкlум уэрэд жыlэным щиlэ зэфlэкlхэр абы къызэрыщалъытэнум.

ТЕКІУЖЬ Заретэ

Ди газетым и къыкіэлъыкіуэ номерыр къыщыдэкіынур накъыгъэм и 14-рщ

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкіэ Къэбэрдей-Балъкъэр щіыналъэ Іуэху-щіапіэм ПИ № ТУ07-00117-м щіэту ят-

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокі. (2+)

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым – 42-56-19; унафэщI-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-75-78; секретариатым - 42-22-66

Индексыр П 5894 ● Тиражыр 1.556 Заказыр №937

ди хэшіапіэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и цІэр зезыхьэ уэрам, 5, ебгъуанэ - епщіанэ къатхэр.

Газетым Іэ щытрадзар сыхьэт 18.00-рщ.

«Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ. 357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А